

FLACARA

Nr. 23 (72) — 1 DECEMBRIE 1955

CINSTIRE PARTIDULUI

Tempo de horă *

Bi-ru-i - t-au M

S. A. Min-dre vremi au răsă-rit în ta-ra din Car-pați Bi-ru-i - t-au bi-ru-it Vi-te-jii ne-nfri-cați po-par-

T. B. Cin-ste vo-ua, Cin-ste vo-ua lup-tă-tori Ai in-tre-gu-lui po-par.

PIAN *mf*

Cin-ste vo-ua lup-tă-tori Ai in-tre-gu-lui po-par. M Lanț de fier a zor-nă-it Ceas du-pă ceas me-reu Cînd ne-a-me-nin-

me-nin-tau Tu Par-tid ne-bi-ru-it din lu-mi-nă răsă-rit, răsă-ri-t-au răsă-rit Pli-ne de roa-dă vremi Pen-tru ti-ne

Ne-ai fost gin-dul cel din tîi Tu ne-bi-ru-it din lu-mi-nă răsă-rit au răsă-rit pli-ne Pen-tru ti-ne pen-tru ti-ne

tau că-lăi Ne-bi-ru-it din lu-mi-nă Răsă-ri-t-au răsă-rit Pli-ne de roa-dă vremi de roa-dă Pen-tru ti-ne plai slă-vit

plai slă-vit Bra-țe de fier a-vem, ho-ra flă-căi și cîntați flă-căi cîn-tați Bi-ru-im ori-ce ne-caz, ne-

plai slă-vit Bra-țe a-vem, ho-ra flă-căi Pe-ste deal și pe-ste văi flă-căi și cîn-tați Ta-ra no-ua din Car-pați Bi-ru-im ori-ce ne-caz,

Bra-țe tari a-vem, a-vem. Tra-geți ho-ra mai flă-căi și cîntați flă-căi cîn-tați Bi-ru-i - vom, bi-ru-i - ori-ce ne-caz și

caz și greu. Cu Par-ti-dul vom su-i, su-i ori-ce ne-caz și greu su-im Cu Par-ti-dul bi-ru-im an du-pă an du-pă an Tra-geți ho-ra mai vir-tos Că ni-e dru-mul lu-mi-nos Și sub flamuri pur-pu-rii, Bi-ru-i - vom bi-ru-i!

greu. Cu Par-ti-dul vom su-i An du-pă an me-reu.

rall.

* Noanțele vor fi lăptat, gradate începînd cu *mf* și sfîrșind cu *ff*.

Text: Ion ZĂGAN

Muzica: Jean LETONI

Mîndre vremi au răsărit
În țara din Carpați,
Bruit-au biruit
Vitejii neînfricați.

Cinste vouă, luptători,
Și întregului popor.
(bis)

Suferit-au suferit
La Doftana greu,
Lanț de fier a zornăit
Ceas după ceas mereu —

Cînd ne-amenințau călăi,
Ne-ai fost gîndul cel dintîi
Tu, partid nebiruit,
Din lumină făurit.

Pentru tine, plai slăvit,
Brațe de fier avem,
Răsărit-au răsărit
Pline de roade vremi.

Trageți hora, măi flăcăi,
Peste deal și peste văi,

Și cîntați, flăcăi, cîntați,
Țara nouă din Carpați.

Birui-vom birui
Orice necaz și greu,
Cu partidul vom sui
An după an mereu.

Trageți hora mai virtos,
Că ni-e drumul luminos
Și, sub flamuri purpurii,
Birui-vom birui!

COPERTA I: În cinstea celui de-al doilea Congres al partidului, tot mai multe șarje de oje! Candidatul de partid Tudorică Marin (stînga), prim-topitor la uzinele „23 August”, din București, a dat într-o singură lună cu nouă șarje rapide mai mult decît tovarășii săi din celelalte schimburi, situîndu-se în fruntea întrecerii socialiste din uzină.

Fotografie de A. MIHAILOPOL

COPERTA a IV-a: „Grădinărese” ce sînt ele inșele un buchet de gingașe flori.

În fotografie: o scenă din dansul „Grădinăresele”, interpretat de copii ai salariaților din învățămînt.

Fotografie de A. LOVINESCU

AȘA ÎNTÎMPINĂM

CONGRESUL

Intrecere socialistă în cinstea Congresului partidului, la uzinele „Iosif Ranghet”. Asta înseamnă că atunci când brigada Pușkin, care își depășește regulat norma cu 150 la sută, se angajează să-și întrecă propria depășire cu 8 procente, membrii brigăzii lui Adam Schneider spun: o să ne depășim realizările din luna trecută (242 la sută peste normă) nu cu 8, ci cu 10 procente. Inseamnă ca, atunci când un inovator ca Ștefan Mainco prezintă o propunere de inovație, un altul, utemistul Ludovic Sandor, să vină cu trei propuneri deodată. Inseamnă, într-un cuvânt, că eforturile tuturor sînt îndreptate spre unul și același țel: împlinirea angajamentelor luate în cinstea Congresului. Fiecare om care lucrează în fabrică le are veșnic în fața ochilor: depășirea planului producției globale cu 32%, creșterea productivității muncii pe cap de muncitor cu 3,62%, alte 285.000 lei acumulări socialiste — 3.000.000 pînă la sfîrșitul anului. Nu, nu e ușor să-ți îndeplinești astfel de angajamente. Poate că, dacă nu ar fi fost vorba de întîmpinarea Congresului, oamenii cu greu s-ar fi încumetat să și le ia.

Unul dintre locurile în care, poate mai bine ca oriunde, se simte, concentrat și continuu, freacă creator, e încăperea aceea, nu prea mare, din apropierea halei strungurilor, pe ușa căreia scrie: „cabinet tehnic”. Aplecat peste planșa de desen, un inovator transformă într-o schiță cu cifre și date, ideile născute dintr-o frămîntare de zile și nopți.

Din hală, ca o veșnică prezență aducătoare aminte, răzbate zumbetul strungurilor. La masă, tehnicianul Iuliu Schneider, cu fața osoasă și prelungă, înscrie ceva într-un caiet cu scoarțe groase, pe care tot el a caligrafiat cu litere mari și îngrijite: „Evidența inovatorilor”. Un șir de nume; în dreptul fiecăruia, o dată și câteva detalii tehnice. Într-un cuvînt, statistică. Dar cînd îl auzi pe Schneider vorbind despre „inovatorii mei”, cum le zice cu mîndrie, cînd îl vezi înflăcărîndu-se de fiecare detaliu, caietul parcă începe să prindă viață. Fiecare din cele cca. 720 de propuneri de inovații înregistrate în anii cincinalului — dintre care o sută în lunile acestea, cînd întrecerea socialistă a cunoscut un nou avînt în cinstea Congresului partidului — vorbește de încercări, eșecuri și noi încercări, vorbește de izbînză, dar, înainte de toate, vorbește de oameni.

...Ștefan Mainco are alură de sportiv și ceva îndrăzneț în ochii negri

Ilie Lascu nu e inginer. Și totuși, el își petrece multe ore în fața planșei de desen, cu rigla de calcul în mînă. Aci prind să se transforme ideile muncitorului Ilie Lascu, în schițe cu cifre și cote. În curînd, va prinde viață un nou dispozitiv, menit să ușureze munca și să-i ridice productivitatea.

ce privesc cutezători, în gestul prin care-și netezește părul dat pe spate, în zîmbetul care-i dezvăluie dinții, ce par și mai albi în contrast cu fața aproape tuciuire. E băiat frumos; fetele se dau în vînt după el. Iohan Hitt e slab, cu un cap mai mic decît Mainco și cu cincisprezece ani mai mult în spinare. Lucrau împreună, la aceeași raboteză, batiuri pentru strunguri.

Li se părea că a lucra la batiul strungului e tocmai ca și cum ai lucra la fundamentul unei case: pe el se vor clădi, una după alta, celelalte piese, pînă ce strungul va prinde viață. Vedeau aievea aceste strunguri, multe, șir fără de sfîrșit, și uneori se întrebau: „asta unde o să mai plece? Poate dincolo de hotare, poate într-o altă fabrică de-a noastră, ducînd cu

el o părticică din munca noastră, și poate o părticică din suflet...”

Așa au lucrat luni în șir. Pînă ce, într-o zi, Mainco i-a spus lui Hitt:

— Ce-ai zice tu, Iohan, dacă noi n-om mai lucra împreună?

— Adică cum? — a sărit Hitt.

— Foarte bine. M-am gîndit la un lucru și dacă reușește... Uito despre ce e vorba! Am putea monta

MECANICUL D

De mai bine de 20 de ani, Nikolai Lavrenov mînuiește cu iscusință maneta automotoarelor, care poartă garnituri întregi de vagoane cu pasageri prin minunatele palate subterane ale metropolitanelor din Moscova. Zilnic, mii și mii de oameni sînt purtați cu repeziciune, pe cale-de-fier, dintr-un cartier în altul al imensului oraș. Și printre acei ce mîna trenurile sub-

pămîntene, se află și mecanicul Lavrenov.

Luînd în primire această muncă frumoasă, încă din ziua cînd a fost inaugurată prima linie de metro din Moscova, Lavrenov a crescut în meseria sa o dată cu rețeaua metroului. Iubindu-și cu pasiune munca, mecanicul Lavrenov caută să cultive această dragoste pentru muncă și în inimile tinerilor meca-

nici pe care îi instruieste și-i ajută să devină maiștri tot atît de iscușiți ca și el.

Dar nici orele libere ale lui Nikolai Lavrenov nu se scurg fără rost. O bună parte din timpul său liber, el îl petrece în clubul sindical al feroviarilor. Aici, îl putem găsi mai ales la bibliotecă, pentru că el se interesează de tot ce apare nou atît în literatură, cît și în domeniul

tehnic al specialității sale. De asemenea, poate fi văzut în sala de biliard, unde joacă uneori cîte o partidă, două, cu tovarășii săi de muncă.

Una din marile pasiuni ale lui Nikolai Lavrenov este pictura. Tablourile lui vădesc deopotrivă sensibilitate și simț artistic.

Pe tărîmul muncii obștești, Nikolai Lavrenov are,

de asemenea, sarcini concrete: este asesor popular ales în unanimitate de către locuitorii raionului Lenin-grad din Moscova. Și în această muncă, el dă dovadă de mult simț de răspundere și seriozitate.

Să vă prezentăm acum familia lui Nikolai Lavrenov. Iată pe soția sa, Lidia, și pe cei doi copii, Lev și Tania. Lev a terminat școala tehnică și azi este căsătorit. Lucrează la uzina de automobile „Stalin“, avînd ca specialitate tîmplăria. Tania mai e școlăriță; ea nu are decît 10 ani.

Dar pentru ca să-i cunoașteți mai de aproape pe Lavrenovi, vă prezentăm și cîteva imagini din viața acestei familii de oameni sovietici, oameni simpli, dar minunați, cum poți afla milioane în țara constructorilor comunistului.

Tata este plecat în cursă. Restul familiei asistă acasă la un spectacol captivant. În fața aparatului de televiziune, ai impresia că te afli la teatru (de la sfînga la dreapta: Lidia Lavrenova, soția mecanicului, micuța Tania cu o prietenă a sa și Adelina, soția lui Lev Lavrenov).

E M E T R O

Nu e ușor să fii asesor popular. Deseori, ai de rezolvat probleme dintre cele mai complicate. Nikolai Lavrenov participă activ la rezolvarea lor.

Încă o trăsătură-două de penel și tabloul e gata. Va reda el oare peisajul care l-a plăcut atât de mult mecanicului-pictor?

Cînd ai adversari serioși, jocul devine pasionant. În sala de biliard a clubului feroviarilor, Lavrenov dispută cu multă ardoare o partidă de biliard.

Ce' mare economie de timp realizează gospodina, cînd are la îndemîină aparate electrice! Din păcate, însă, praful de pe frunzele plantelor exotice, pe care Lidia Lavrenova le lubrește atât de mult, nu poate fi curățat cu aspiratorul...

Sozii Maria și Theodor Teodorini, doi dintre animatorii de frunte ai teatrului craiovean, la începuturile acestuia.

Un veac de teatru

Celebrul actor Ion Anestin, care a jucat multă vreme pe scena teatrului din Craiova.

Există în expoziția Teatrului Național din Craiova un tablou făcut pe la mijlocul secolului trecut de un actor localnic, Valery pe nume; un penel care vădea naivitatea, dar și sinceritatea amatorului, fixase pe pânză imaginea teatrului craiovean așa cum arăta la nașterea sa: o clădire cu o arhitectură primitivă, făcută din birne și paiantă...

În fața acestui tablou, am văzut, în zilele aniversării centenarului, numeroase reflectoare și aparate de filmat. Un fapt simplu și oarecare, dar nu lipsit de adânci semnificații: la o sută de ani de când o mână de actori participanți la revoluția din 1848 ridicaseră din paiantă primul teatru craiovean, operatorii cinematografici filmau imaginea acestui tablou, devenit vestigiu istoric, după ce, pe sute de metri de peliculă, fuseseră înregistrate imagini ale admirabilei săli în care joacă astăzi actorii craioveni, ale scenei încăpătoare, aspecte din creația artistică a colectivului de aci. Sînt însă lucruri pe care graiul laconic al jurnalului de actualitate nu le poate exprima, oricît de măiastră ar fi arta operatorului: desigur, veți putea vedea pe ecran chipurile celor patru actori care au primit acum titlul de artiști emeriti — M. Nedeianu, T. Păunescu, Margot Boteanu-Păcuraru, O. Rocoș; îl veți cunoaște și pe decanul teatrului, artistul emerit Remus Comăneanu, care nu a părăsit niciodată

scena craioveană, de-a lungul a 50 de ani de artă, și care a fost distins, cu prilejul centenarului, cu Ordinul Muncii cl. I... Dar va fi greu să pătrundeți istoria zbuciumată a acestui teatru, care, asemenea pasărei Phoenix, a reînviat mereu, deși a fost în repetate rânduri mistuit de flăcări, închis ori desființat. Spunea cîndva maestrul Comăneanu că, din jumătatea de veac trăită pe scenă, el a vibrat la cea mai înaltă tensiune, mai ales în ultimii zece ani, și că azi

Mai există și astăzi — și expoziția teatrului ne-o arată — fotografiile îngălbenite și roase de vreme, ce păstrează chipurile marilor pasionați care au dat viață din viața lor teatrului craiovean: Costache Caragiale (cel care, fugit din București pentru a scăpa de prigonirile la care erau supuși revoluționarii pașoptiști, a pus bazele teatrului din Capitala Valahiei mici), Costache Mihăileanu, Theodor și Maria Teodorini, Ion Anestin, Aristizza Romanescu, Ion Livescu,

O înfînire plăcută: artistul emerit Gh. Ciprian sînd de vorbă, la sărbătorirea centenarului teatrului, cu artistul emerit Remus Comăneanu și actrița Madeleine Nedeianu.

trăiește, împreună cu teatrul, cea de-a doua tinerete a sa. Și lucrul este de înțeles: teatrul, închis de statul burgheziei în 1935, pentru „economii bugetare”, are astăzi condiții optime pentru o înflori-toare dezvoltare. Pe scena lui se joacă acum Shakespeare și Gorki, Gogol și Goldoni, Howard Fast și Lavreniev, Caragiale și Davilla; pe scena lui capătă transfigurare artistică realitățile noi ale vieții noastre și, pe scena lui, crește și se formează o parte a tinerei noastre generații de actori, preluînd tradițiile interpretării realiste ale înaintașilor lor.

Scenă din piesa „Vassa Jeleznova” interpretată recent de colectivul Teatrului Național din Craiova.

Mia Teodorescu, Al. Demetrescu Dan, Gr. Gabrilescu și alții. Dar nu fotografiile cuprind cel mai viu amintirea lor: patriotismul, pasiunea, măiestria artei lor s-au transmis actorilor, din generație în generație, ca o comoară neprețuită, cu cuvenita venerație și dragoste. Așa s-a scris istoria teatrului craiovean.

La sărbătorirea centenarului, gîndurile noastre se îndreaptă spre ei, pline de o pioasă recunoștință și dragoste.

Și nu poate fi mai adîncă mărturie a acestor simțăminte, decît străduința neostenită a actorilor craioveni de a face din teatrul lor, astăzi, cînd au condiții pe care înaintașii lor nici nu le-ar fi putut visa, un teatru de frunte al țării noastre.

Abdulla Islami, brigadier la cooperativa agricolă Bulgarec-Korca.

Hyrmette Hako, crescătoare de păsări la ferma de stat Sukth.

Ibrahim Basha, tractorist la ferma de stat Sukth.

Imagini din R.P. ALBANIA

Din îngusta fișie de pământ pe care trăiește poporul albanez, natura și oamenii au conlucrat să facă un ținut cu aspect variat și cu tradiții complexe. Piatra se înfilnește cu câmpiile acoperite de ierburi grase, umbra stejarilor cu parfumul citricelor, străvechi biserici bizantine se înfilnesc cu turnuri de fortărețe, ce mărturisesc trecutul de asuprire și lupte, și cu uzinele noi ale Republicii.

Chipurile oamenilor par cioplite în materie dură. Trăsăturile drepte și aspre vorbesc despre caracterul dîrz, eroic, al unui popor însuflețit de patriotism, care a avut de scuturat de multe ori jugul cotropitorilor străini. Ultima încordare războinică a avut loc acum 11 ani, cînd, datorită victoriilor Armatei Sovietice, Albania s-a eliberat de fasciștii italieni. De atunci, poporul albanez, eliberat, a pornit să construiască socialismul.

Specificul național albanez se afirmă din plin în fizionomia țării. De asemenea el se afirmă și în mentalitatea oamenilor, care preiau creator tot ce e progresist în civilizațiile care s-au perindat pe aceste meleaguri de-a lungul secolelor.

De acest popor ne leagă astăzi țelul comun al păcii și al socialismului, dar și amintirea unor releții mai vechi. Pe vremuri, cînd silnica stăpînire otomană punea opreliști vieții naționale a poporului albanez, cărturarii albanezi se slujeau de tiparnițele romînești pentru răspîndirea slovei lor.

Din recența sa călătorie în Albania, artistul plastic Vasile Kazer a cules cîteva imagini, știind să reziste tentației de a specula pitorescul priveștiilor care l-au întîmpinat și să releve trăsăturile esențiale ale oamenilor, în portrete ca cele alăturate, cu expresie senină, demnă și plină de dinamism, de îndrăzneală.

Smulgînd creionului o gamă caldă și complexă de nuanțe, artistul a realizat o galerie de tipuri elocvente, care contribuie la cunoașterea omului albanez.

Scafandru Sali Kambo, din Butrint.

Priveștițe din Sarande.

**Două tinere muncitoare de la fabrica de dantele „Solidaritatea” din Satu-Mare: candidatele de partid Boros Magdalena (stînga) și Matel Marcela (dreapta).
Lucrînd la finisarea perdelelor, ele au realizat, în cinstea Congresului partidului, importante depășiri de plan și economii.**

Fotografie de M. KESSLER

PE ACESTE LOCURI AU FOST UCIIȘI
 ÎN VARA ANULUI 1944,
 DE GUVERNANȚII FASCISTI,
 29 DE CETĂȚENI DIN DIFERITE
 COMUNE ALE RAIONULUI VIȘEU,
 PENTRUCĂ AU ACORDAT
 AJUTOR PARTIZANILOR,
 CARE LUPTAU ÎMPOTRIVA FAS-
 CISMULUI PENTRU ELIBERAREA
 ȘI INDEPENDENȚA PATRIEI.

Placa comemorativă fixată în co-
 muna Moisei, din raionul Vișeu,
 în amintirea celor 29 de maramu-
 reșeni uciși de fasciști în
 anul 1944.

Numai în nordul Maramureșului, de-a lungul Tisei, există fișii mai mari de șes. Incolo, oamenii au cusut pământul, petic cu petic, pe costișe, l-au arat cu sapa, l-au legat cu rădăcinile pomilor, l-au îngrășat cărând gunoiul cu spinarea. Înainte de a-și semăna glia, maramureșenii au creat-o.

Dacă un om stăpânește aci două hectare, moșia aceasta a lui se află în cincisprezece locuri, iar fiecare bucată o măsoară în ari. Adeseori, între peticele de pământ — acolo unde sînt haturile — găsești garduri vii. Ele și despart, și leagă pământul, și stăvillesc puhoaietele. Astfel, peisajul din Maramureș — în afara pădurilor și a micilor fișii de șes — apare ca un imens vitraliu în care, locul îmbinărilor cu plumb e luat de gardurile vii, scunde, șerpuitoare, întunecate.

Coastele acestea nu ajung să-i hrănească pe oameni. Ca și oșenii, cei din Maramu pleacă „în lume”. Bărbații ca butinari¹⁾ sau păcurari²⁾. Femeile în Ardeli³⁾.

Șiruri lungi de bărbați cu clop de bucate⁴⁾ bat drumul țării, urcînd spre așezările forestiere sau pierzîndu-se către munți, unde pasc cirezile de vite de rasă Schwitz. Șiruri lungi de femei pleacă la muncă în Ardeli, la seceră și la coasă, pînă se vor coace grînele și porumbul și în Maramu, cu două sau trei săptămîni mai tîrziu ca cele de pe podișul Transilvaniei. Viața aceasta dură a săpat caracterele ca o daltă.

Dacă moldovenilor le merge faima de sfătoși, ardelenilor de harnici, bănățenilor de ambițioși — maramureșenilor greu le-ai găsi o trăsătură care să-i deosebească, pentru că nicăieri nu afli mai adînci, mai dăltuite trăsături umane ca aici; greu i-ai desemna printr-o pasiune, pentru că nicăieri în țară pasiunile nu clocotesc ca aci, violente, spontane, fruste; greu le-ai da o poreclă, cu toate că aci poreclele ajung la o mare stilizare, descoperind un fierbinte și vechi clocot social; greu ai putea descoperi port românesc mai vechi, mai curat, cu toate că aici maghiarii, românii, rutenii s-au apropiat, s-au amestecat, au fiert în căldările văilor, în focul aceleiași exploatare.

1) muncitori de pădure 2) clohani
 3) Ardeal 4) pălărie

→
 La expoziția de vite ce a avut loc în Sighet, au fost premiați crescătorii de tăurași de rasă.

In satele din MARAMURU

— reportaj —

de Camil BACIU

Fotografii de S. STEINER

De o mare asprime și de o mare gingașie, foarte austeri și gata să se înveselească sălbatic sînt oamenii din Maramu. Ei strigă nevestelor după nuntă strigături la care pereții ar roși, dar au creat două arătări — „fata pădurii” și „omul de miazănoapte” — care umblă să-i batjocorească pe bețivi și afe-meiați. După ce mi-a povestit un soi de Decameron, un moș s-a mirat aflînd că nu știu deosebirea între mînușile cu și fără degete ce se dăruiesc nunilor. E în acest obicei o austeritate vestimentară aproape canonică: bătrînii se rușinează să poarte mînuși cu degete. Iar fetele nu se lasă foto-

grafiata rîzînd: să nu li se vadă dinții.

Visători, numesc izvoarele „flu-iere de apă” și, după oșeni, cîntă și dîșii „nici jîndarul nu-i de șer/ să nu între brișca-n el!./ Marea sărăcie, biciul stăpînilor, viața primejdioasă au făurit aceste firi pătimașe, poetice, mîndre, spontane. Nuanțele au devenit aici culori, dorințele ard, convin-gerile clocotesc. Dacă vreodată sobrietatea s-ar cuibări într-o culoare, ea ar alege negrul pînză-turii unei bătrîne din Maramu. Dacă fantezia populară ar vrea să arate că n-are opreliști, ea v-ar con-duce într-una din acele bisericuțe

de lemn, înnegrite de vreme: înă-untrul ei, pe pînză, sînt pictate întîmplări din rai și din iad — ocru, bleu, verde deschis. Timpul a atenuat culorile. „Aproiați-vă de iad. Dracii chinuie, dar fac și șotii — un păcătos lipsit de cuviință în biserică e pedepsit spre astupare cu un cep de butoi; balaurul și mînușă mai întîi pe „solgăbirăi”⁵⁾ și-și clăntăne dinții și spre un episcop. Nu uitați — acestea toate pe peretele bisericii.

Maramureșenii au un grai pitoresc: pălăria de paie e „clop de bucate”, dascălul se numește „fătui

5) subprefect

Pe șantierul celor

- reportaj -

de Mircea BONDA

Cînd am coborît în stație, am avut impresia unei erori. Cunoșteam bine cartierul Bucureștii-Noi. Cel puțin așa credeam. În urmă cu un an, construcția modernă a cinematografului „Infrățirea între popoare” domina cu autoritate cele câteva căscioare din apropiere, uitate parcă din alte vremi, și, ceva mai departe, se afla un teren viran, împărăție a mărăcinișului.

Acum, însă, în fața mea se ridicau, masive, cu acoperișurile poleite de soare, un lung șir de blocuri cu mai multe etaje. Era cît pe ce să sar înapoi pe scara tramvaiului. Dar, la cîteva zeci de metri mai încolo, am zărit cinematograful. Zidurile roșii ale blocurilor, încă netencuite, și macaralele-turn ce se zăreau de departe, deplasîndu-se ici-colo, îmi spuneau că lucrul este în toi. Și atunci, cinefilul din mine a bătut în retragere: am renunțat la filmul pe care proiectasem să-l văd. Reporterul, în schimb, a pornit fără zăbavă spre șantier...

Am mai privit încă o dată blocurile ce se înșirau de-a lungul trotuarului, pe o distanță de cîteva sute de metri. La parter, cît vedeați cu ochii, se arcuiau bolți largi, înalte. Probabil intrările și vitrinele viitoarelor magazine. Mai apoi, am aflat că nu m-am înșelat. Parterurile erau destinate magazinelor, iar etajele, locuințelor...

Dar nu numai de-a lungul străzii se construia. În adîncime, am zărit alte construcții.

Vizitînd șantierul, am înțeles

secretul acestui ritm rapid de lucru. Privit în ansamblul său, șantierul îți lasă impresia unei veritabile uzine. A unei uzine de locuințe. O uzină care, în loc de strunguri, raboteze și poduri rulante, posedă un alt soi de utilaje și instalații, nu mai puțin productive, începînd cu stațiile automate de mortar, excavatoarele care sapă și încarcă pămîntul direct în mașini, ciururile mecanice sau benzile transportoare — și terminînd cu macaralele-turn, care îți saltă ca pe un fulg prefabricatele de beton ce cîntăresc sute de kilograme... Oamenii lucrează cu precizie și calm. Totuși, privind-i mai atent, ghițești în gesturile lor acea febrilitate a efortului bine cumpănit, egal, care folosește cu pricepere fiecă secundă, și satisfacția omului care-și îndrăgește munca și e mîndru de ea.

Am vizitat împreună cu inginerul-șef primul bloc terminat în întregime. Totul aci te atrage. De la parchetele lustruite oglindă pînă la camerele de baie cu pereții îmbrăcați în faianță colorată. Apartamentele confortabile, cu camere zugrăvite în culori luminoase, odihnitoare, cămările și spațiile pentru depozitarea obiectelor gospodărești, spălătoriile și uscătoarele de rufe de la subsol — toate își așteptau proaspeții locatari.

Au apărut și noii locatari. Iată proaspătul cămin al familiei Grigorescu. Micuțul Radu este unul din cei mai tineri locatari ai blocului nr. 4.

Și peste tot, încălzire centrală. În bucătării, gaz metan...

— Se vor muta aici, ca și în celelalte blocuri—mi-a spus șeful șantierului—mai ales muncitori de la întreprinderile din cartier: atelierele complexului C.F.R. „Gri-vița Roșie”, filatura „Dacia”, uzinele „Boleslaw Bierut” etc...

Am pornit mai departe, spre forfota șantierului. La blocul nr. 2, l-am cunoscut pe zidarul Marin Constantin, un tânăr de vreo 25 de ani, șeful brigăzii complexe de constructori. Când a aflat că în cartierul unde a copilărit se deschide un nou șantier, Marin Constantin a cerut să fie transferat acolo. Impună cu el, lucrează și fratele lui. De altfel, în familia lui, aceasta e o meserie tradițională. Zidari au fost și tatăl, și bunicul, și străbunicul lui...

Brigada lui Marin este fruntașă pe întregul șantier. I-au găsit nume pe placul inimii: „Brigada Păcii”. Cum de au ales tocmai acest nume? Cauzele sînt numeroase: despre una din acestea mi-a vorbit și Marin Constantin.

Povestea lui te întoarce spre anii ultimului război. Oameni și case se prăvăleau laolaltă în viltorea exploziilor.

— Într-o zi—îmi spune zidarul —mama nu s-a mai întors, ca de obicei, de la lucru.

S-au dus-o caute. „Marioara Constantin? A plecat demult!” — le-a spus paznicul întreprinderii. „Încă înainte de bombardament”. Ingrijorați, au căutat-o printre dărîmă-

Dionisie este tradițională meseria de mozaicar. Tatăl lui a părăsit pentru totdeauna, în urmă cu vreo 55 de ani, meleagurile pline de poezie ale Bologniei. La gonit de acolo un motiv foarte puțin poetic: șomajul. Unii prieteni de-ai lui au pornit spre America, Franța sau Ungaria. Modesto Ferarini a străbătut cles-tarul Mediteranei, îndreptîndu-se spre România. Aici s-a căsătorit, a avut primul copil. Dar spectrul șomajului l-a urmărit cu consecvență, în ciuda sutelor de kilometri, așa cum umbra urmărește pas cu pas pe om. Dionisie, însă, băiatul lui, a prins vremuri mai bune. Nu se poate plînge, în ultimii ani, că n-a avut de lucru. Dimpotrivă, am putea spune că Dionisie este un fel de enciclopedie. destul de cuprinzătoare, a multora din noile construcții ale țării. A lucrat în cetatea de foc a Reșiței, la ridicarea de locuințe muncitorești. Noul institut pedagogic din Timișoara poartă și urmele mistriei lui Dionisie Ferarini. Ca și noile locuințe muncitorești din Petroșani, din Lonea, Petrița, Vulcan, Aninoasa, Uricani... De lucru? Berechet! Și astăzi, iată-l la București. Măiestria lui e cunoscută pe întregul șantier. Pardoseli roșii, verzi, gălbui, în care piatra de calcar fărîmițată strălucește asemeni sidefului, toate ies din mîna lui fără cusur. Dionisie Ferarini este un adevărat artist. Totuși, mi-a spus el, lanțul acestei meserii tradiționale va fi rupt.

Modesto, singurul fiu pe care-l are, nu mai e mozaicar, ci student în anul II la Institutul de Mine...

Dar șantierul acesta tînar nu este numai un loc de muncă, unde meseriași încercați își pot arăta din plin măsura priceperii, ci și o adevărată școală. Aci sînt școli de calificare, ca cea de fierari-beton și prefabricate sau școala de zidari. Aci Stanca Bojan, o fată mărunțică și vioaie, a învățat taina făuririi prefabricatelor; aci Maria Trică sau Ion Axente au devenit, ca și alte zeci și zeci de tineri, zidari destoinici.

Am căutat mai apoi să-mi imaginez cum vor arăta aceste locuri cînd locatarii celor 1000 de apartamente se vor fi mutat în casele noi. Un panou întîlnit spre ieșire, pe care era desenată, în culori vii, macheta noului cartier, mi-a venit întru-ajutor. În centru, am zărit clădirea cunoscută a cinematografului. Fațada lui, cu un portic de coloane zvelte, se va îmbina în mod armonios cu arhitectura blocurilor. Ele se vor întinde în stînga și în dreapta lui, asemenea aripilor unei păsări uriașe, lăsînd la mijloc un vast pătrat verde, mărginit de copaci. Mi-am amintit atunci un lucru pe care mi l-a spus Marin Constantin: „E greu să descrii ce simți, colea, în piept, cînd treci pe lîngă o casă cu perdelețe și

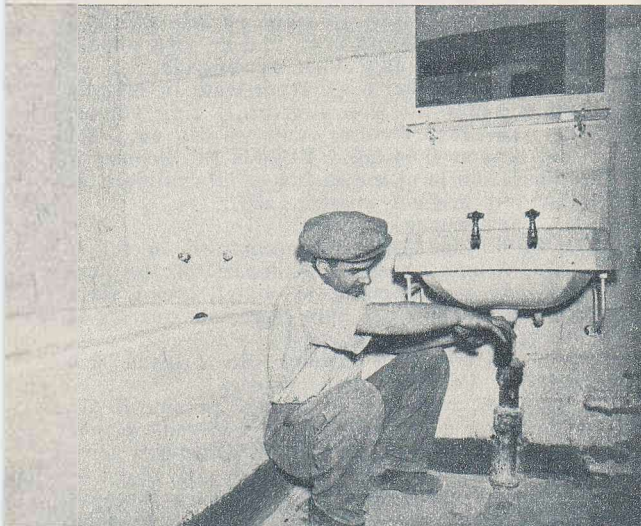
flori la fereste și tu cauți să ghecești din ochi, prin tencuială, cărămizile puse de tine”...

Am revăzut șantierul din București-Noi la sfîrșitul acestei toamne. Peste tot au început să apară aci și perdelețe, și flori la ferestre. Și rîsetul copiilor a început să răsune în voie, biruitor. În curînd și zecile de magazine, cu mărfuri de tot felul, vor fi pline de cumpărători și forfote. Nenumărate blocuri au și fost date în folosință. Șantierul crește mereu. Și de acolo, de sus, de la înălțimile noilor clădiri, constructorii, străbătînd cu gîndul străzi și depărtări, dau uneori binețe altor șantiere, unde de asemeni se construiește cu spor. Unor cartiere ca Vatra Luminoasă sau Mihai Bravu, Ferentari, Turturele sau Pieptănari.

Am vizitat apartamentul lui Gheorghe Grigorescu, funcționar la Ministerul Căilor ferate, pe al familiei Emanoil Grigorescu, asistent la Institutul Medico-Farmaceutic.

Am vizitat apoi alte zeci de familii de muncitori și funcționari. Peste tot, locuințe moderne. Peste tot, apartamente pline de lumină și voie bună. Mici cetățui ale confortului și tihnei.

Prefabricatele de beton cîntăresc sute de kilograme. Pentru a le ridica la etaj, constructorii se slujesc de această macara puternică.

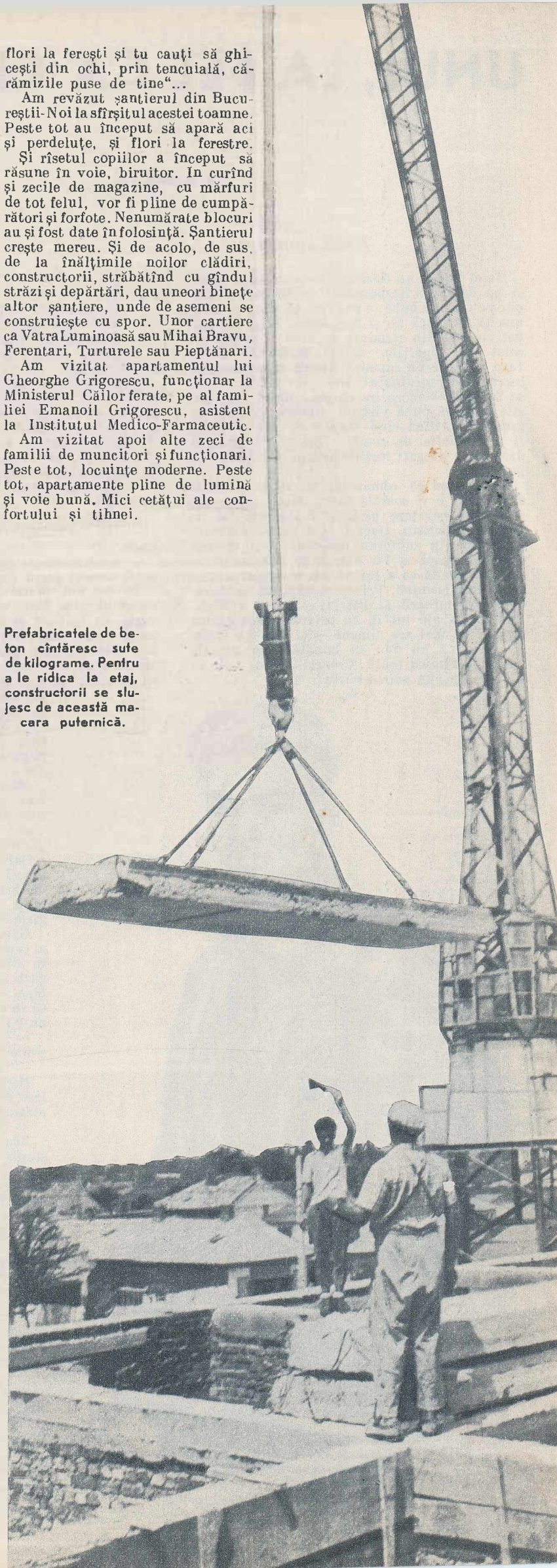

Instalația băii se apropie de sfîrșit. Primii locatari ai apartamentului, ce se vor muta peste cîteva zile, se vor putea bucura de tot confortul.

turi, prin adăposturi... Întrebau cu febrilitate din om în om, prin curți. Semnămente? O femeie gravidă, mărunțică, cu o rochie roșie și basma înflorată. Într-un tîrziu, cineva le-a spus: „Da, am văzut parcă o asemenea femeie. Au încărcat-o într-un camion și au dus-o. Uite, de aici, de pe trotuar, au luat-o...” Asta a fost tot ce au putut afla. Maria Constantin nu s-a mai întors acasă. Nici măcar mormîntul nu i-l știu unde este.

Fiul ei, însă, nu a uitat-o. El construiește case. Case cu ferestre largi, însorite. Construiește în cartierul unde s-a născut și a trăit. Iar brigada pe care o conduce se numește Brigada Păcii...

În familia maistrului Ferarini

ARTĂ

după

GRATIILOR

Obiecte de artă, lucrate în poia gratiilor închisorii și lagărului...

Lumina tulbure, răsluită de ferestruica zăbreliată, obosea ochii; frigul înțepenea și învinețea degetele; foamea scurma cu gheare de oțel pînțele. Aplecați pe marginea rogojinei, folosind o așchie ascuțită de os sau un cui și întotdeauna cu pasiune fierbinte, călita în aspre lupte, deținuții politici au reușit să creeze, cu gingășie și migală, o floare din aluatul muced al pînii, o rază de soare în carnea uscată a lemnului, să îmbine culori diafane, regăsite în amintire, pe ecranul pleoapei închise. Erau soți și fii comuniști. Aveau copii, aveau părinți. Le plăcea frumosul cu aceeași intensitate cu care iubeau adevărul.

Un vas de flori micuț, dăltuit în alabastru vînat... Sus, tăiat cu migală, un nume. Al femeii iubite. Sau, poate, al copilului...

Un glob terestru din stejar, care se învîrtește pe axul unui singur picior, te oprește, impunător. Răstignit pe întinsul geografic al unei bune părți din glob, un proletar scrișnește, prins sub chinuitoarea încătușare de lanțuri ce petrec, ca un alt ecuator, mapamondul. Dar din întinsurile Rusiei s-a ridicat muncitorul eliberat, care nu-și uită tovarășii de suferință. Cu brațul puternic, înarmat cu un uriaș ciocan, el zdrobește lanțurile de fier... Avem o vorbă cu dumneavoastră, domnilor exploataitori!

Un tablou micuț, dreptunghiular, ciocănit în aramă, înfățișează un muncitor cu brațele deschise către soare... Cît o mai fi pînă la eliberare?...

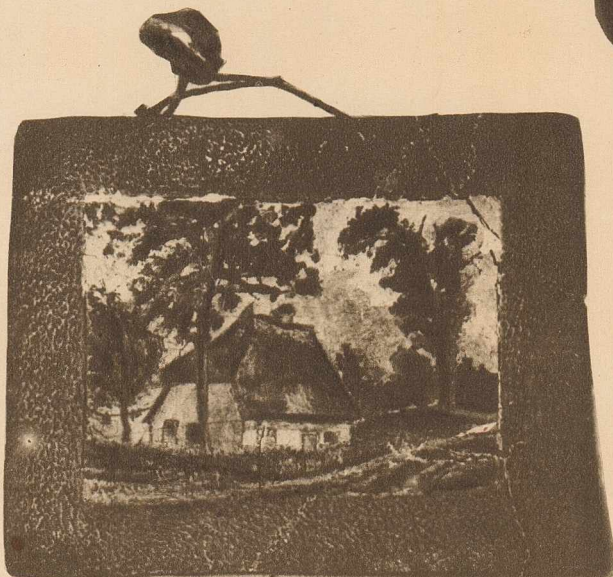
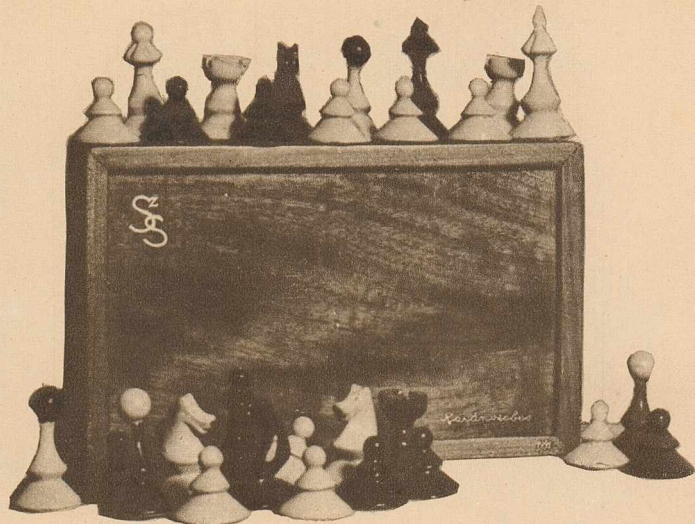
O mică lucrare din miez de pîine reprezintă o scenă emoționantă: la vorbitorul închisorii, despărțit prin țesătura grilajului de sîrmă, s-au întîlnit, pentru cîteva clipe, un luptător comunist și soția sa. Poate că pentru ea, a lucrat el șiragul de mărgelă, din coca uscată, muiată în gură, înșirată pe firele de lînă ce și le-a smuls din flanelă...

Cutia din lemn lustruit, cu motive naționale care amintesc portul țaranilor din sudul Moldovei, a fost lucrată, cu gîndul la cineva drag. Pe capacul unei astfel de cutii, e încrustat un apel, un îndemn: o locomotivă în plină viteză. Privită, însă, lateral, imaginea se schimbă. Ea înfățișează porțile și turnul de pază al Doftanei...

★

...Un inel de aramă și o jumătate de duzină de furculițe minunate tăiate în os. Portrete din miez de pîine rupt din infima rație a deținutului. Mărgelă de cocă, nelustruite... Pioni de șah... Cutii de lemn... Vase de flori și tabachere pirogravate... Și voi mărturisiți dragostea de viață și de frumos a comuniștilor — minunați fii ai poporului, pe care burghezia a încercat să-i distrugă!...

Anton ALEXE

Obiecte de artă lucrate în închisorii de deținuții politici antifasciști, aflate astăzi în Muzeul de Istorie a Partidului.

Giurgea Ioan, de la atellerele C.F.R. — Nicolina Iași a fost ucenic și tovarăș de luptă al neuitatului Ilie Dintilie. Iată-l vorbind unui grup de pionieri despre neînfricatul luptător comunist, a cărui viață a fost curmată cu 15 ani în urmă de regimul burghezo-moșieresc...

Fotografie de S. STEINER

La Doftana, în ziua celei de-a 15-a comemorări a prăbușirii temniței. Pe platoul din fața închisorii-muzeu, mii de participanți la adunarea comemorativă înfronează „Internaționala”.

CELOR CĂZUȚI

Ei au trăit mai mult decît o viață,
Dar au murit mai mult decît o moarte!
Au fost tîrîți prin miluri și prin ceață,
Pe drumuri lungi, departe, mai departe,

Acolo unde reci sudori asudă
Crispata față, a zidurilor sure
Și unde și țărîna era udă
De lacrimi, cite frunze-ntr-o pădure...

Dar ei, ajunși, din orice strop fierbinte,
Iscau un val de mare în furtună!
De-aceea domnii îi tirau înainte
Din temniți reci, spre groapa cea comună,

Îi ridicau în șibîț — ori lungi bastoane,
Ca șerpîi vii le prăvăleau pe trup,
Și chinul ca o mie de Doftane,
Și cleștele care din inimi rup!

Să moară, decil Să moară, decil Să moară!
Urlau tirani, de teamă și minie—
Ci ei cu fruntea sus priveau spre țară
Și-astfel intrau, solemn, în veșnicie.

Lumina lor ne bate de departe,
Ne joacă-n ochi, acum, în dimineață...
Ei au murit mai mult decît o moarte,
Dar au trăit mai mult decît o viață!

CELOR CE VIN

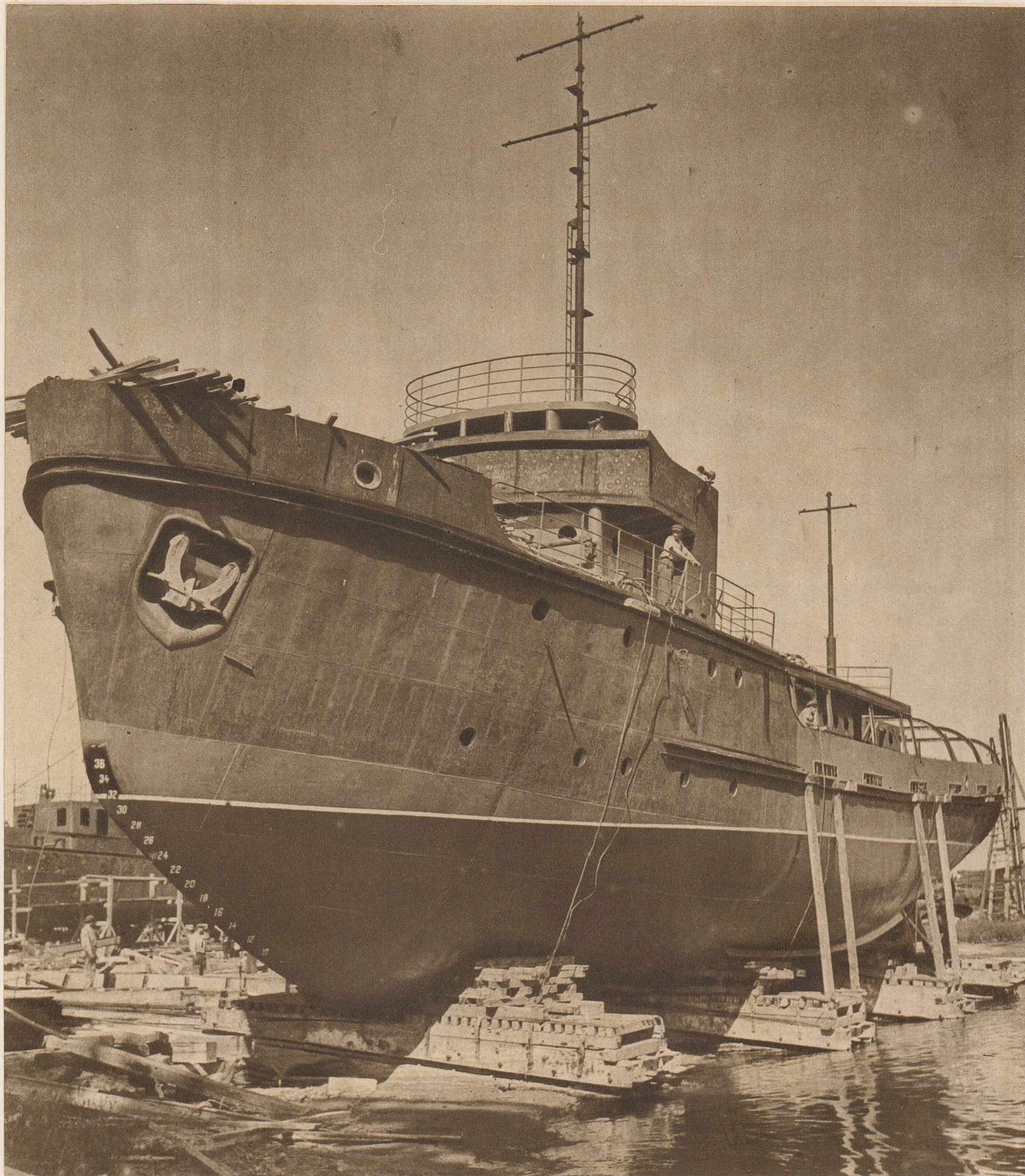
Eu, între cei căzuți și voi, sînt punte!
Am grijă, o mie, între țărături, două...
Ei dorm căzuți pe-ndureratul munte,
Voi dincolo-n grădini cu ochi de rouă.
Sub arcul meu, bolborosind în cale,
Se duce apa timpului la vale...

Infipt așa-nre stîncă și-nre flori,
Șuvoiul m-ar lua de pe picioare
Dacă deasupra noastră-a tuturor,
N-ar priveghea nemaivăzutul soare
Aprins de fruntea oamenilor - genii
Pe drumul căutării de milenii!

Sub raza lui, din munte-mi iau tărie
S-o duc, în spate, dincolo, spre voi
Și să trimit balaurii, o mie,
Să doarmă somnul vieții de apoi!
Sub raza lui, durerea de-altădată
Să ardă-n ochii voștri, nestemată!

Sub raza lui, să-mpodobiți pămîntul
Cu mări minuni ce le visară ei
Și căror noi le-am fost așezămîntul
Cu umerii aceștia ca de stei!
Sub raza lui, să vi se-ncingă fruntea,
Spre-a nu uita nici stîncile, nici puntea!

ION BRAD

Hotărit să cinstească Congresul partidului prin realizări de seamă, colectivul Șantierelor navale din Galați a construit înainte de termen un vas maritim, îndeplinindu-și astfel angajamentul luat. De asemeni, colectivul Șantierelor s-a angajat să îndeplinească planul global pe anul 1955 pînă la data de 20 decembrie. În fotografie: înainte de lansarea unui nou vas.

Fotografie de A. MIHAILOPOL

Pasionaria

de Hortensia ROMAN

Dolores Ibarruri (Pasionaria), secretar general al Partidului Comunist din Spania, s-a născut acum șase decenii, într-o mică localitate din apropierea orașului Bilbao, în țara Bascilor, mîndra și aspra regiune din nordul Spaniei.

În adîncurile ei, această regiune ascunde bogății imense. Nu întîmplător stăpîniile acestor bogății, capitaliștii basci, sînt socotiți dintre cei mai bogați din Spania. Băncile, minele și șantierelor navale aparțin familiilor Urquij sau Echevarria. Pe cît de bogate sînt aceste regiuni, pe atît de mare este însă mizeria celor care trăiesc în întunericul minelor, creînd averile fabuloase ale acestor magnați.

Dar oamenii muncii de pe aceste meleaguri nu sînt numai oameni oropsiți. Ei sînt mîndri și nesupuși. Mîndri de trecutul lor glorios și nesupuși pentru că doresc să trăiască liberi, să muncească pentru ei, pentru copiii lor.

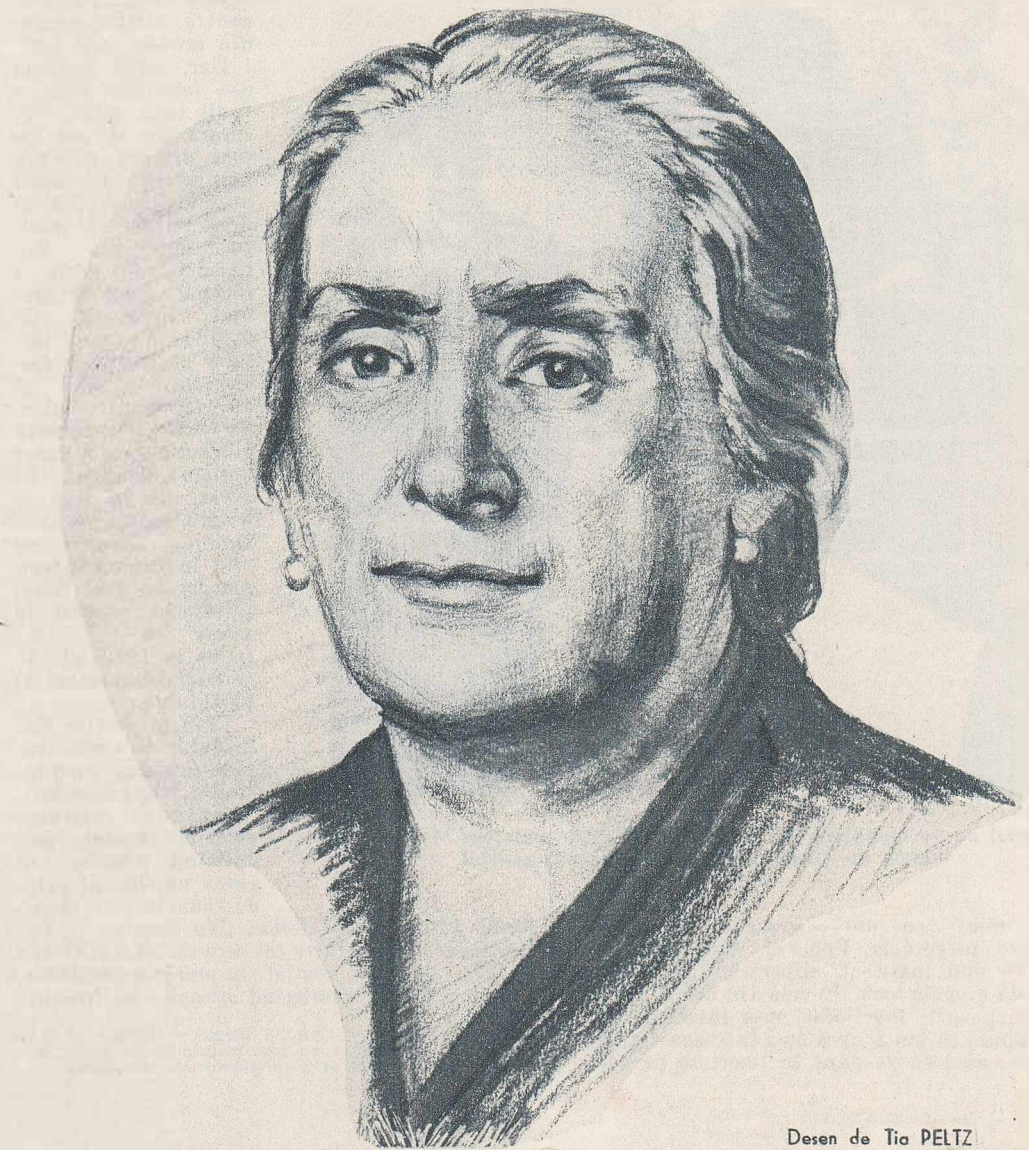
Dintr-o asemenea familie de mineri, s-a născut Dolores Ibarruri. Somorrostro — mica localitate în care și-a petrecut o bună parte din viață — a fost martora vieții chinuite a acestei fiice de miner, mai tîrziu nevastă de miner. Salariile nu ajungeau nici pentru acoperirea nevoilor celor mai modeste ale familiei. Accidentele în mine se țineau lanț. Copiii pășeau de mici pe drumul celor mai mari suferințe.

Dar s-o lăsăm pe însăși Dolores să vorbească: „Eu n-am uitat atmosfera de luptă și răzvrătire, în care am crescut... Nu există nici un merit personal în comportarea și în activitatea mea. Eu nu fac decît să oglindesc spiritul combativ, tîria și dorința de luptă a clasei noastre muncitoare, din care mă trag. Viața și munca m-au învățat să fiu nesupusă. Dar simțeam că nu este îndeajuns să fi nesupus; simțeam nevoia să știu care este cauza mizeriei muncitorilor, de ce, trăiesc în belșug tocmai acei care nu muncesc, cei care nu produc... Am căutat adevărul și l-am găsit. L-am găsit în teoria marxist-leninistă. Și am devenit comunistă. Am devenit comunistă pentru că ideile comuniste ridică conștiința celor oropsiți, deschid drumul eliberării, și pentru că există deja realizarea minunată a U.R.S.S.“

Iată de ce a devenit comunistă Dolores Ibarruri. Și de atunci viața acestei femei minunate, educate de P.C.S., călîte în focul luptei, nu a dezmințit niciodată devotamentul ei față de clasa muncitoare, din ale cărei rînduri s-a ridicat. Ea își consacră — învingînd toate greutățile — cu toată pasiunea, întreaga ei viață cauzei clasei muncitoare. Școala ei e școala unei vieți de luptă. „Nu am învățat nici la institute, nici în universități“ — spune ea; cu această pregătire începe să scrie în presa Partidului Comunist din Basconia, sub semnătura care, ceva mai tîrziu, o va face cunoscută în lumea întreagă: „Pasionaria“.

În 1930 este aleasă în C.C. al P.C.S. și, în 1931, vine la Madrid. Partidul, ieșit din ilegalitate după răsturnarea lui Primo de Rivera și instaurarea Republicii, crește mereu și muncitorii văd tot mai clar că numai un asemenea partid îi poate conduce cu succes spre realizarea năzuințelor lor. Și Dolores Ibarruri contribuie, prin cuvîntul ei minunat, la lămurirea maselor.

În 1932-1933, au loc în întreaga Spanie mișcări și acțiuni împotriva fascismului și a războiului, care, o dată cu venirea lui Hitler la putere, se contura din ce în ce mai amenințător. Mișcarea care unește toate forțele democratice din Spania este însuflită de P.C.S. Printre cei al căror cuvînt ridică masele la luptă, nu lipsește Pasionaria. Această minunată femeie, ieșită din popor, vorbește cum n-au putut vorbi oratorii cei mai de seamă, cu care Spania s-a mîndrit întotdeauna. Cuvin-

Desen de Tia PELTZ

tele ei au o putere care uimește și mobilizează pe cei care o ascultă.

Așa am văzut-o la Barcelona. Numele ei suna ca un clopot, chemînd la luptă. Pentru a o asculta, veneau oameni din toate colțurile orașului. Și femeile aveau lacrimi în ochi și revoltă în suflete. Prin ea, vorbea adevărul. Și veni octombrie 1934. La îndemnul P.C.S., forțele progresiste din întreaga Spanie se ridicară împotriva guvernului dictatorial al lui Gil Robles. Dolores s-a aflat, din primul moment, în fruntea luptei, iar cînd guvernul — după înăbușirea răscoalei — a interzis organizațiile politice și cele progresiste, Pasionaria plecă în Asturia. Aci presiunea a fost cumplită și rezistența minerilor un exemplu de eroism. Faimosul „tercio extranjero“, adică legiunea străină din Marocul spaniol, adus anume din nordul Africii pentru a înăbuși răscoala, a năvălit în Asturia, distrugînd, jefuind și asasinînd. Îmbinînd munca ilegală cu cea legală, Dolores Ibarruri a desfășurat o largă activitate. Ea a ajutat familiile minerilor arestați sau omorîți, a organizat ajutorarea lor. Ea a pregătit evadarea unor tovarăși din închisori, salvîndu-le astfel viața. Acolo, a fost arestată, dar protestele oamenilor muncii au fost atît de puternice, încît, în cele din urmă, generalul Aranda, călăul Asturiei, se văzu nevoit s-o pună în libertate. Cei din Asturia nu au uitat niciodată ajutorul primit din partea P.C.S. prin Dolores Ibarruri, în acele zile grele. Și, în februarie 1936, muncitorii din Asturia,

minerii din Asturia au ales-o pe Pasionaria deputat în parlamentul țării, ca reprezentantă a regiunii lor.

Cînd s-a aflat de victoria Frontului Popular, Pasionaria se afla în Asturia. De cîte ori își aducea aminte de zilele acelea, vorbea emoționată despre cele întîmplate acolo. Odată, mi-a povestit: „Ne aflam la Oviedo (capitata Asturiei) și abia aflam că victoria noastră în alegeri este sigură în întreaga Spanie, cînd am fost chemată de un tovarăș care îmi spuse că la închisoare se petrec lucruri îngrijorătoare. În acel moment se aflau acolo aproximativ 1.000 de deținuți politici — mulți dintre ei condamnați la moarte, marea majoritate la muncă silnică pe viață. Aflînd de victoria noastră, poporul se adunase în jurul închisorii și cerea punerea imediată în libertate a celor închiși. Autoritățile, sub pretextul că nu aveau dispoziții „de sus“, se opuneau. Dar muncitorii din Asturia martiră nu erau dispuși să îndure nici o clipă mai mult. În curtea închisorii și în jurul ei fuseseră plasate mitraliere. Garda avea ordin să tragă la cel mai mic semn de revoltă din partea mulțimii. Și acest lucru se petrecea tocmai cînd se întrezărea eliberarea! Am ajuns acolo într-o suflare. Am intrat în închisoare și m-am adresat tovarășilor închiși: «Aveți răbdare, tovarăși! Am învins și veți fi eliberați. Nimeni nu va putea împiedica acest lucru. Eu voi rămîne cu voi, pînă cînd toți, pînă la ultimul, veți fi puși în libertate». Tovarășii au înțeles și s-au liniștit.

Pe frontul de la Guadarrama, Pasionaria vorbește ostașilor, înaintea unei bătălii din timpul războiului antifascist spaniol.

«Dacă răniți cu noi — spuneau ei — avem încredere, așteptăm». Poporul, însă, cerea din ce în ce mai insistent eliberarea deținuților și scanda numele meu. În cele din urmă, directorul închisorii, îngrijorat, m-a întrebat dacă sînt dispusă să iau asupra mea întreaga răspundere, în cazul că va pune în libertate pe deți-

formă într-o uriașă forță: „No pasaran”¹⁾. Pasionaria se află printre cei care ridică fortificații în jurul orașului asediat. În preajma bătăliilor, a fost văzută însuflețind ostașii, pe fronturi

¹⁾ „No pasaran” — „Nu vor trece” — lozincă cu care luptătorii din Spania au fost însuflețiți în lupta împotriva franchiștilor și a sprijinitorilor acestora.

nuți. Am răspuns hotărîtă că da și am ieșit cu toții. Ce moment de neuitat!... Durere și bucurie. Durere, provocată de pierderea tovarășilor cărora nu le-a fost dat să trăiască a ceaștă clipă; bucurie, pentru viețile smulse din mîinile călăilor.”

Dar, după victoria din februarie 1936, a venit iulie 1936. Cei cărora nu le era pe plac drumul pe care pornise Spania, adică drumul libertății și al progresului, au unelțit împotriva Republicii. Și urgia a început. Poporul spaniol, însuflețit de P.C.S., a opus forțelor coalizate ale fascismului spaniol și ale reacțiunii internaționale, o rezistență glorioasă care a durat aproape trei ani. În acele zile în care se hotăra soarta Spaniei, Dolores Ibarruri se afla în fruntea luptei, alături de Jose Diaz, secretarul general de atunci al P. C. S., (mort în 1942) și de ceilalți conducători ai partidului.

Cînd la porțile Madridului au ajuns trupele fasciste, amenințînd „inima Spaniei”, Pasionaria parcurge străzile orașului, mobilizînd masele. Lozincă a partidului prin-

de acoperite de glorie, ca Madrid, Guadalajara, Toledo, Teruel, Ebro.

Pasionaria a apărut și dincolo de granițele Spaniei cauza dreaptă a poporului spaniol. La velodromul de iarnă din Paris, în 1936, zeci de mii de oameni care au ascultat cuvîntul ei înflăcărat au înțeles-o fără a cunoaște limba spaniolă. Acolo, a rostit pentru prima oară cuvintele devenite celebre și care întruchipau mîndria și cinstea luptătorului spaniol: „*Mai bine să mori în picioare, decît să trăiești îngenunchiat*”.

Dar, cu toată rezistența eroică a poporului spaniol, ce era sprijinit de U.R.S.S. și de proletariatul internațional, trădarea internă, manevrele reacțiunii internaționale au dat o lovitură de moarte Republicii Spaniole. „*Se întorcea o pagină și începea un nou capitol*” — spunea Dolores Ibarruri. Lupta trebuia continuată în alte condiții. „*În interiorul țării, în lupte clandestine în care te pîndește la tot pasul închisoarea sau moartea, ca și în exilul forțat, P.C.S.-a menținut ca o fortăreață a antifranchismului, ca pildă pentru toți ceilalți*”. În fruntea P.C.S., Pasionaria devine simbolul luptei pentru eliberarea poporului spaniol de sub jugul franchismului. Luptătorii comuniști din Spania sînt însuflețiți de exemplul luminos al Pasionariei și urmăresc cu mîndrie cuvintele ei: „*Comuniștii sînt ca oțelul; ei pot fi rupți în bucăți, dar nu pot fi încovoiați*”.

Dar numele lui Dolores Ibarruri nu este un simbol numai pentru poporul spaniol. Numele ei este înconjurat de dragostea milioanei de femei din lumea întreagă, care au ales-o vicepreședintă a F.D.I.F.

Aceste femei cunosc și admiră viața ei închinată luptei pentru pace și pentru viitorul luminos al copiilor lor. Ele admiră pilda femeii care a știut să îmbine răspunderea grea a conducătorului, cu datoria sfîntă de mamă. Ea este și mamă de erou, deoarece erou a fost fiul ei Ruben Ruiz Ibarruri, căzut la Stalin-grad, apărînd pămîntul sfînt al țării sovietice împotriva hoardelor hitleriste. Impotriva acestorași hoarde pe care le înfruntase mai înainte, pe cîmpurile Spaniei, la vîrsta de numai 17 ani.

Pasionaria este în același timp o mîndrie a proletariatului internațional, deoarece oamenii muncii de pretutindeni văd în ea pe luptătoare dîrză, apărătoarea neprecupețită a intereselor lor.

La a 60-a aniversare a nașterii sale, crâm-lui Dolores Ibarruri ani mulți de viață și activitate rodnică pentru victoria măreței cauze căreia i-a închinat viața.

Paul Eluard

În numele acestei desăvîrșite frunți

În numele acestei desăvîrșite frunți,
Al ochilor scâlțați de-a mea privire,
Și-al gurii ce primește sărutul meu acuma
Pecete pentru azi și totdeauna;

În numele nădejzii închise în mormînt,
În numele durerii plîngînd în întuneric,
În numele jelierii sfîrșind în urma-i rîsul
Și-al risetelor care te sperie de moarte;

În numele acestui rîs cristalin din stradă
Și-n numele blîndeții unind a noastre mîini,
În numele corolei ce zămislește poama
Într-un pămînt frumos și roditor;

În numele acelor zvîrliți în închisoare,
Femeilor trimise-n deportare,
În numele tovarășilor dragi
Măcelăriți și schingiuți
Doar pentru c-au luptat s-alunge bezna,

Sîntem datori, mînia să ne-o călăuzim
Spre-a ridica cu îndrîjire fierul
Să apere strălucitorul chip
Al celor fără vină, hăituiți
Și care pretutindeni vor învinge.

(Din ciclul „Întîlnirea cu nemții” — 1942)

În romînește de Virgil TEODORESCU

SCRITORII și CĂRȚI

CÎNTECE ALE DRAGOSTEI DE PATRIE

MINERII DE LA JIU

Cîntarea patriei, a pămîntului și a oamenilor ce înfrumusețează meleagurile noastre, prin comportarea lor eroică și prin efortul lor susținut, este una din temele preferate ale poezilor noștri contemporani. Cel puțin trei din volumele apărute anul acesta au în centrul lor această cîntare. Victor Tulbure chiar își intitulează placheta: „Lauda patriei”; Tiberiu Utan simte, călătorind pe aceste plaiuri, chemarea neostoită a patriei; Toma George Maiorescu, în recentul său poem „Întoarcerea în patrie”, face și el „elogiul pămîntului natal și al omului nou, al prieteniei și dragostei între popoare, al patriei noastre și al țării socialismului: Uniunea Sovietică. Firește, fiecare din cei trei poeți (tineri cu toții; ultimii doi chiar la primele lor volume) realizează elogiu la intensități diferite, utilizînd mijloace felurite și evidențiînd aspecte diverse, potrivit experienței lor de viață și personalității artistice ce-i caracterizează; fiecare încearcă însă să aducă ceva nou, inedit, în peisajul literaturii noastre actuale. Primii doi (Tulbure și Utan) sînt mai cunoscuți publicului cititor, întrucît prezența lor în periodicele beletristice a fost și este mai frecventă și mai susținută.

Toma George Maiorescu, după cinci ani de studii la Institutul de literatură „Maxim Gorki” din Moscova, ne oferă înția sa lucrare de dimensiuni mai mari: „Întoarcerea în patrie”.

Toma George Maiorescu — „Întoarcerea în patrie” — poem.

După lectura plachetei, ai impresia că descoperi o personalitate artistică formată din două dimensiuni diferite, care receptează realitatea obiectivă în două moduri, diferite și ele. Pe de o parte, avem de-a face cu un poet ce cîntă cu patos măreția patriei noastre și a Uniunii Sovietice, pe de altă parte, cu un observator al realității, care înregistrează fenomene ce nu-i sînt încă suficient cristalizate. Pentru prima dimensiune, semnificative sînt versurile intitulate „Revenire”, cu care se deschide placheta. Iată un fragment:

„Din drumurile-mi lungi,
din depărtare,
mă-ntorc la tine iar,
o, scump meleag.
Mi-e dragă-aici
și-o piatră,
și-o cărare,
și fumul alb al caselor mi-e
drag.”

Pentru cea de-a doua dimensiune, grăitoare sînt versurile adunate sub titlurile „Despărțire” și „Examenul”. Eroul liric, conturat puternic în alte poezii, și filonul sentimental ce există pe prim plan, de pildă în „Scrisoare” (una dintre cele mai izbutite creații ale lui T. G. Maiorescu) sînt aici destul de mult escamotate. Realitatea e mai puțin poetizată (în sensul bun al cuvîntului) și mai mult reprodușă în datele ei nede, fără interpretări prea adînci. Poetul înregistrează fraze și atitudini, chipuri și sunete, într-osucesiune de descripții și dialoguri care nu prea diferențiază (cu excepția, poate, a muncitorului Nicu) nici caracterelor personajelor obiective, nici pe acel al eroului liric. Lipsște aici ceea ce se cheamă, în termeni curenți, transfigurarea poetică a realității.

E limpede că autorul a intenționat să cînte mereu adevărul vieții; și atunci cînd pe primul plan s-a situat pe sine ca erou liric, și atunci cînd pe primul plan vrea să așeze datele obiective ale realității cotidiane. Numai că, poet liric prin excelență, Toma George Maiorescu izbuteste să fie el însuși autentic și încercat de suflu emoțional, atunci cînd nu-și strangulează emoția, ci, dimpotrivă, găsind cuvîntul cel mai adevărat, își lasă liberă simțirea, comunicîndu-ne-o ca în amintita „Scrisoare”:

„Îmi scrii că rîndunele-au
venit,
Că-i primăvară—minunată-n
țară,
Că-n stradă teiul vechi a
înflorit,
C-ascuți Kremlinu-n fiecare
seară...”

Dar tu-mi scriai cu slove
ordonate!

Și literele astea
Nu-s de-o seamă...

De ce tot urcă, oare, tre-
murate?!

Nu ești bolnavă?
Ești bolnavă, mamă?”

În atari versuri, încărcate de conținut emoțional, poetul a găsit și modalitatea estetică cea mai potrivită temperamentului său literar și tematicii adoptate, spre deosebire de poemele care ne relevă cea de-a doua dimensiune, încă neînaltate la scara valorilor poetice. În stare de a emoționa la fel de profund pe cititor. Versurile din „Scrisoare”, alături de cele din „Revenire” sau din „Cîntarea pămînturilor”, reușesc să comunice temperatura sufletească ridicată a poetului ce elogiază patria. Am fi dorit însă să găsim același clocot sentimental (nu numai rațional) și atunci cînd se încearcă reprezentarea artistică a cîtorva figuri de muncitori reșițeni. Oare bătaia omului nou cu cerbicia naturii, sau cu rămășițele vechiului din conștiința noastră, n-ar fi meritat a fi transfigurată prin lauda nestingherită a poetului, o laudă de natura aceeaia înțelnite în „Cîntarea pămînturilor”? Sensul prometeic al acestei bătaii ar fi permis unui poet de factură artistică a lui Toma George Maiorescu să exprime „la o înaltă și adecvată tensiune, sentimentele comune ale poporului nostru pentru eroicii muncitori din cetatea oțelului. Eroismul cotidian, devenit „fapt divers”, trebuia contemplat în structura lui intrinsecă și comunicat cititorului în adevărata sa lumină, aceea de fenomen, toluși, „deosebit”.

Nu e ușor de deslușit care vor fi căile de dezvoltare ulterioară a tînărului autor al „Întoarcerii în patrie”. E de presupus, însă, după parcurgerea volumului său de debut, că drumul lui Toma George Maiorescu, drum de pline și mature realizări, va fi indicat de poeme ca „Scrisoare”, „Revenire” sau „Cîntarea pămînturilor”.

Aurel MARTIN

De curînd a apărut un nou roman istoric, primul dintr-o trilogie care își propune să înfățișeze o frescă a situației sociale, economice și politice a Transilvaniei de pe la jumătatea secolului al XIX-lea și pînă aproape de zilele noastre. În centrul acestei trilogii, se situează Valea Jiului.

Pe aceste meleaguri, pe lîngă vechile conflicte social-economice dintre iobagi și nobilii feudali, se vor isca necontentite ciocniri între feudalitate și noua orînduire socială, între burgezii și proletariatul care-și cerea dreptul la viață.

Ca pretutindeni, și în lăuntru eterogenului imperiu habsburgic, burgezia în plin avînt cucerea temeinice poziții economice și politice. Conchistadorii banului cutreierau toate colțurile țării, pentru a descoperi noi surse de bogății, în care să-și investească cît mai productiv capitalurile lor.

Cu concursul larg al autorităților imperiale și cu bani peșin, ei jefuiau obștea petrileană de marile zăcăminte de cărbune ce-i aparțineau.

Bogăția carboniferă este valorificată nu numai de băștinași, dar, mai cu seamă, cu zeci și sute de mineri specialiști, aduși de prin alte părți ale imperiului. Băștinașii care nu se integrau în vîrtejul noului fel de viață sînt curînd măturăți din cale. Este zguduitoare tragedia familiei Sluguț, căreia i se ia cu japca pămîntul de casă, pentru a se construi aci clădirile administrației miniere.

Scriitorul a urmărit și reversul problemei, reliefind faptul că nici celor care se prînd în „hora capitalistă”, viața nu le oferă ceva mai bun. Destinul celor trei tineri prieteni de trudă ciobănească—Mihuț, Trif și Radu—este grăitor în acest sens. Primul, dornic de înavuțire pe căi lăaturalnice și necinstite, devine agentul patronilor în rîndul muncitorilor, dar cade sub loviturile răzvrătitului Abasarabă; Trif, înspăimîntat de condițiile grele de muncă și înfiorat de soarta în care se zbate Fira Zăican, îndrăgita de el, se pustiește în creierul munților; iar Radu Zăican, deși se adaptează noului mod de trai, nu pierde totuși speranța să poată re-

Nicolae Deleanu — „Nedeia din Poiana Miresii”, roman, E.S.P.L.A. — 1955.

cîștiga, printr-o răscoală în masă a țaranilor și minerilor, fosta proprietate a obștei petrilene. Gîndul și nădejdea lui sînt ca, după ce se va ajunge la desființarea obligațiilor iobăgești, să se întemeieze o asociație obștească de exploatare a cărbunelui — înălăturîndu-se astfel exploatarea capitalistă. Dar — și autorul a lăsat să se întrevadă convingător acest fapt — în condițiile acelei vremi, planul lui era utopic și nu prezenta sorți de izbîndă.

Trebuie subliniată tratarea adîncă a problemei muncitorilor de diferite naționalități, aduși în Valea Jiului: unguri, germani, slovaci, polonezi etc. La început ei muncesc și trăiesc îngrădiți în lăuntru crucei lor naționale. Cu timpul, însă, separatismul face loc prieteniei, în ciuda învrăjbirii promovate de stăpînire. Doar un pas fi mai departe de înțelegerea faptului că ei au toți aceeași soartă, aceleași aspirații și aceleași tendințe de clasă. Cînd frămîntarea și revolta lor vor fi călăuzite de ideile progresiste ale lui Franz Jäger și ale minerului Radu Zăican, care se debarasează de utopism, fiind îndrumați de ideile socialismului științific — sperăm că volumele următoare vor lumina puternic acest fapt—atunci minerii vor deveni o parte integrantă a proletariatului conștient de menirea sa istorică, iar mișcarea muncitorească va înceta să mai fie spontană.

Romanul „Nedeia din Poiana Miresii” cuprinde o bogată documentare cu privire la străvechi instituții, azi dispărute: satul bătrînesc cu cneazul și juzii săi, ceata flăcăilor ce veghează la păstrarea datinilor, răbojul, ca arhivă a satului patriarhal, și însuși nedeia—tîrg local, anual sau bienal. Nu mai puțin bogată este documentarea folclorică. Cunoaștem interesante obiceiuri despre naștere, „credințare” (căsătorie) și înmormîntare, străveche tradiție a Armîndenului — sărbătoare primăverii și a muncii — sau proverbele, zicătorile și manifestările ce au loc la sezători.

Scriitorul a știut să împletească firesc elementele de folclor românesc cu acelea ale celorlalte naționalități, așa cum se împletește între ele viețile muncitorilor de atîtea naționalități din Valea Jiului.

A.I. VASILE

In fiecare an, o nuntă

Peste plaiurile moldovene, a coborât încă o dată iarna. A fost an de belșug pe meleagurile acestea. La crame, vinul toamnei ce a trecut mai fierbe încă, și-n toate satele se pornesc acum nunțile. Așa e obiceiul pământului: omul, după trudă, să petreacă, să se veselească. La vremea aceasta, țăranii noștri iau drumul iarmaroacelor. Câte fete de măritat, cocoțate acum în vârful carelor, nu așteaptă cu emoție ivirea târgului pentru a-și încerca lămâița și a-și alege tulpanul de nuntă ori sipetul în care-și va orîndui zestrea?

Mai scot încă o dată răvașul scris cu stîngăcie de mîna unui țăran muncitor dintr-o gospodărie colectivă aflată în nordul Moldovei, în satul Frătăuții Vechi.

„A fost an bogat — scrie el — hambarele ni s-au umplut de rod. Avem vin bun și rachiu. Avansurile au fost împărțite. Veniți la nunțile din iarna aceasta la noi, în colectivă. Vă așteptăm sănătoși și cu bucurie“.

Nunți au fost din totdeauna pe meleagurile acestea. Deși trudeau din greu un an întreg, oamenii nu scăpau prilejul de a nunti după strînsul bucatelor. Nunți au fost în fiecare an, cu aceleași obiceiuri păstrate din moși-strămoși. Erau nunți întemeiate pe dragoste, între tineri ce porneau să împărțească între ei o viață de muncă și de cinste. Dar erau și nunți în care nu se depășea cercul îngust al intereselor: bogătanii se înrudeau între ei și nu îngăduiau încuscirea cu cei mai săraci. Conflictuale se țineau lanț. Și, nu o dată, flăcăii săraci aveau de suferit. Sufereau ca și Ion al Glanețului, cunoscutul erou al romanului lui Liviu Rebreanu. Oamenii se țirguiau între ei pentru câteva prăjini de pământ și zestrea fetei era socotită de la numărul cămășilor și al fetelor de pernă, pînă la orătăriile din bătătură. Cîte tragedii nu s-au consumat în tăcere în căsuțele mici, acoperite cu șindrilă! Fete date cu sila după bărbați bogați, alte rămase nemăritate fiindcă n-au avut zestre... Pasiunii înăbușite de mentalitatea îngustă a satului, de zeci de prejudecăți. Dar, nunți au fost în fiecare an. S-a

petrecut de amar, s-a petrecut de bucurie. Unii și-au continuat viața lor săracă, alții viața de huzur.

Nunți sînt și acum. De cinci ani de cînd mai bine de jumătate de sat a intrat în gospodăria colectivă, în Frătăuții Vechi, în fiecare an, s-a petrecut la cîte o nuntă. Așa e obiceiul, ca oamenii să cîntească cum se cuvine bucuria fiecărui membru al gospodăriei.

În prima toamnă după înființarea colectivei, oamenii au jucat la nunta lui Costea Severin. Poate pentru că a fost prima nuntă în gospodărie, poate pentru că au fost avansurile mari și roade multe în anul acela, sau unde perechea era nimerită, oamenii n-au putut uita nunta aceasta, care a ținut trei zile la șir.

Costea era înscris în colectivă cu întreaga familie, de cînd luase ființă gospodăria. În fiecare dimineață, cînd trecea spre sediu, îi ieșea înainte, dinspre grădina bisericii, o fată care mîna din spate o vacă roșcovană și leneșă. Fata îndemna vaca și o ocăra mereu, că nu se mișcă mai repede. Fata era înălțuță și subțirică ca o trestie. De sub basmaua roșie, i se îțeau obraznici zulufii de păr blond și avea niște ochișori negri, care tot rîdeau și te îmbiau la vorbă. Ce-i drept, era cam pisturiată pe nas, dar asta parcă-i dădea un farmec deosebit. Costea nu era nici el un flăcău pe lîngă care ai fi trecut nepăsător. Era înalt și zdravăn, cu față smeadă și păr negru ca pana corbului.

S-au cam urmărit ei din ochi și și-au zîmbit o vară întreagă. Pînă-ntr-o zi, cînd Costea a prins-o pe fată de mîna și i-a vorbit.

Într-o seară, pe la începutul toamnei, casa bătrînei văduve Maria Stan era luminată ca ziua și-n ogradă trăsuseră două căruțe. Pe la porți și pe la fîntîni, femeile satului șușoteau: „Flăcăul cel mare al lui Costea, cel din colectivă, a venit s-o pețească pe fata vădanei Maria. Iacă ce-o căutat; nu lua mai bine o fată din colectivă?...“

— Lasă, bre — spunea alta — o fi plăcut-o. E frumușică și tînără. Doar atît, că n-are decît cămașa de pe ea. Crezi că bătrîna are vreo velință sau vreun oghial¹⁾ să-i deie?

— Da? ce-ar să facă acum? — se întreba o altă curioasă. O să între și ea în gospodărie?

În timpul acesta, părinții bătuseră palma, ciocniseră un păhărel de rachiu și sorociseră ziua nunții. Văduvei îi dăduseră lacrimile de bucurie. Maria era ultimul ei copil. Bătrîna era stînjinită că nu prea avea ce-i da fetei, însă Costea nici nu voia să audă de așa ceva. El abia luase avansurile de la gospodărie; luase cîteva mii de kilograme de grîu, păpuși, miere și cîte altele.

Cumetrele satului au aflat a doua zi că nunta se va face la gospodărie; că acolo se taie porci și se desfîndă butoaie cu vin.

Nunta a început după datina locului.

Cu o zi înaintea cununiei, vorniceii au purces cu o ploscă de vin prin sat și au poftit nuntașii. Către seară, vorniceii, gătiți cu flori la cușme și năframe cusute cu arnici la cai, împreună cu două femei tinere, au mers de au dus hainele miresei, care, după obicei, sînt darul mirelui. Mireasa i-a primit în capul unei mese încărcate cu bucate, înconjurată de fete, de druze. Vorniceii au intrat și, după ce „s-au închinat“ miresei, au spus:

„Bună seara, jupîneasă,
Iacă haine de mireasă,
Pune mîna că ți-i vina.
Nu ți-i grabă cu luat
Cum ți-a fost cu măritatu?“

Au scos apoi plosca și au cîstit, s-au cîstit și ei, apoi au plecat din nou către casa mirelui, cu darul miresei: cămașa de mire cusută în arnici alb. A doua zi, cînd au luat-o pe mireasă de acasă, n-a lipsit nici vechiul cîntec șoptit cu jale de un lăutar bătrîn:

„Taci, mireasă, nu mai plînge,
Las' să plîngă celelalte,
Că rămîn nemăritate“.

S-a jucat trei zile „Trandafirul“, „Bătrîneasca“, „Perinița“; s-a mîncat și s-a băut. Satul întreg a chiuit.

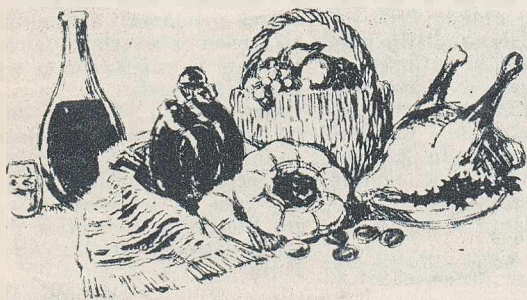
...În anul următor, după împărțirea avansurilor, și-a măritat o fată Domnica Nicolăică, care 18 ani a slugărit pe la curțile boierești și care, fiind văduvă de război, și-a crescut cu chin cele trei fete. Cînd a intrat în gospodărie nu avea nici casă.

— Unde să primim pețitorii — spunea ea fetelor. Așteptați la anu', cînd, după avans, vom avea bani să vă pot da și ceva zestre!

În al doilea an, Domnica nu numai că și-a putut primi pețitori pentru Rozalia, fata mijlocie, în casă nouă dată de gospodărie, dar avea și mobilă, și sipete pregătite cu zestrea fetei. Rozalia lucrează și ea în gospodărie. Făcuse vreo 300 zile-muncă. Împreună cu maică-sa, ridică vreo 3600 kg grîu, 3900 kg păpuși, 1600 kg secară, căraseră opt căruțe de cartofi și multe altele. Zestrea Rozaliei fusese deci zilele ei muncă. Bida Gheorghe, băiatul cu care s-a măritat, era țăran sărac dinafara gospodăriei. După nuntă, el a venit alături de nevasta lui, în rîndul colectivizatorilor.

...Acum trei ani, un fecior al colectivistei Babalean Maranda, care lipsise o vreme din comună, i-a spus mamă-sii:

— Mamă, eu am cunoscut o fată, tocmai de lîngă Buzău, de la Mizil; e o fată bună și mi-i dragă.

¹⁾ oghial = plapumă în Moldova.

LAXNESS — LAUREAT AL PREMIULUI NOBEL

„Există în lume o țară fără armată: Islanda”. Poporul acestei țări a vulcanilor și a ghetarilor, al acestei insule ascunse în ceturi și frământate de furtunile Atlanticului de Nord, și-a făurit de-a lungul zbuciumatei sale istorii o cultură majoră, afirmată ca atare încă la începutul evoluției mediu. Islanda este de altfel cunoscută ca o insulă a basmelor, leagănul unor fermecătoare creații artistice ale fanteziei populare — epopeile *saga*. Scriitorilor celor mai proeminenți ai Islandei, acelora care, în pofida celor mai aspre vicisitudini morale și materiale, au dus o luptă neîncetată pentru dezvoltarea culturii naționale, *saga* le-a fost izvor de inspirație și călăuză. Tradiția acestei culturi, pilda acelor înaintași, o continuă contemporanul nostru, marele scriitor islandez Halldor Kiljan Laxness.

Cititorii noștri își amintesc, desigur, de minunata schiță satirică „O întâmplare la Reykjavik”, publicată într-unul din numerele „Flacării” din 1953. Lectorul român cunoaște însă în insuficientă măsură opera acestui creator, căruia i s-a decernat recent Premiul Nobel pentru literatură. Se știe la noi încă prea puțin despre luptătorul pentru pace Laxness, căruia Consiliul Mondial al Păcii i-a atribuit în 1953 Premiul Internațional al Păcii.

Născut în 1902, în casa unui cantonier din Reykjavik, Laxness și-a petrecut copilăria printre țărani și țărani, cunoscând truda lor dramatică pentru existență. Tânăr fiind, el începe să scrie versuri și povestiri și, colindând diverse țări europene, suferă un timp influența curentelor literare la modă: simbolism, suprarealism. Din această perioadă datează „Caietul de poemă”. Anul 1932 este anul consacării sale pe plan mondial, când publică „Salka Valka”, povestirea realistă despre viața unei așezări de pescari săraci Osseyri din Axlarfjord. Scrie apoi romanul „Oameni liberi”, pe care îl caracterizează singur, denumindu-l „Saga eroică”. Este povestea bietului Bjartur, țărani care duce o luptă teribilă pentru o viață de bunăstare — la care nu poate ajunge decât vremelnic, în timpul primului război mondial. Aceasta îl face să privească războiul ca o binefacere; el se trezește însă, în cele din urmă, la realitate, când se ruinează. Prin eroul său, Laxness arată deșertăciunea iluziilor de a ajunge la o viață îmbelșugată în condițiile vitrege ale capitalismului.

În anii premergători celui de-al doilea război mondial, Laxness publică romanele „Lumina lunii” (1937), „Castelul de vară” (1938), „Casa poetului” (1939) și „Frumusețea cerului” (1940). În toate, Laxness se dezvoltă ca un scriitor profund realist. În timpul ultimului război mondial, când Islanda a fost ocupată de trupe engleze și americane, Laxness a scris trilogia „Clopotel islandez”, „Fata cu părul bălai” și „Incendiu la Copenhaga”, a cărei acțiune se des-

fășoară la sfârșitul secolului al XVII-lea. Aparent, evocarea aceasta a luptei Islandei pentru scuturarea jugului danez e o refugiere în trecut; în realitate, însă, ea era singurul mijloc de a arăta pe atunci poporului actualitatea luptei pentru independență națională. În 1946, apare romanul-pamflet „Stațiunea atomică”, fulminant și incisiv act de acuzare împotriva capitaliștilor islandezi, care au pus țara la dispoziția monopolizatorilor străini, ca bază de război. Întreaga operă a acestui mare scriitor este populată de oameni care suferă și se bat pentru o viață demnă. De aci izvorăsc frumusețea și valoarea cărților lui Laxness.

Un glas de profet se face auzit în aceste cărți, glas care profetește țării libertatea, poporului o viață fericită. Este glasul luptătorului revoluționar care, cunoscând realitățile țării Socialismului — asemeni eroilor săi, țărani din „Oameni liberi”, care află de revoluția din Rusia — cunoaște calea către adevăr. Laxness este un prieten credincios al poporului sovietic, despre ale cărui epocale înfăptuiri a scris în „Drumul din est” (1933) și „Poveste rusă” (1938).

Martin Andersen Nexø a spus cândva: „Literatura este un termometru care-ți permite să măsoară nivelul cultural al unui popor. Dacă o țară care nu numără decât 130.000 de locuitori a putut să dea lumii un mare număr de scriitori eminenți, printre care un autor proletar și revoluționar alif de remarcabil ca Laxness, asta înseamnă că poporul său este un popor al cărui viitor este revoluționar”.

În lumina acestui elogiu, nu ne apar viața și opera înseși ale lui Halldor Laxness ca o *saga* eroică?

Igor ȘERBU

Maranda a rîs:

— Vai de mine, mamă, da departe ai mai găsit-o! Dar dacă spui că ți-e dragă, adu-o aici. Om face nuntă în toamna asta și-oți munci amîndoi în gospodărie.

Așa au și făcut...

...Și acum doi ani, la nunta lui Ghiță Maței bine s-a mai petrecut. A fost naș secretarul organizației de bază, Teodor Chiriac, un om care ține la chef și-i bun la snoave.

...Socotitorul gospodăriei, Nicolăică Inisei, trecuse de 28 de ani și era neînșurat. Flăcău „stătut”. Făcuse armata. Gospodăria îl trimisese la o școală de contabili, muncea cu spor și lua roade bogate. Umbla îmbrăcat orășenește și era socotit drept omul cel mai învățat din gospodărie. „Dar ce facem cu el, că e neînșurat?” — se întrebau mereu oamenii. În socotelile țăranelor noastre, un om ajuns la 28 de ani și neînșurat este un om fără rost.

Bărbatul se urnea anevoie. E drept că-i plăcea lui uneori să vorbească cu Maria Lavric, care făcuse o școală sanitară și devenise soră de ocrotire.

— Ce-ar fi să vă însurați o dată? — le-a spus într-o zi președintele, prinzîndu-i stînd de vorbă sub nucii din livadă. Iaca, în iarna asta, am vrea să jucăm la o nuntă.

Așa s-a întîmplat că și în al cincilea an colectivității s-au prins în horă mare, la o nouă nuntă.

În noua familie, bărbatul aducea ca spor al strădaniilor lui din anul acela multe zile-muncă și, în primul an, noua pereche și-a ridicat casa ei.

Doamne, ce orgie de culori! Toate vopselele pămîntului sînt strînse aici, în băutura largă a gospodăriei. Fote verzi de catifea, fote negre, albastre sau roșii, încrețite în talie și cusute cu flori de mătase în toate culorile, ca florile cîmpului. Li albe, ii de borangic subțiri, brodate și strînse în jurul gîtului cu șnur de mătase. Bondițe albe cu blană de dihor, bătute în flori, și atîtea ciuboșele negre și roșii, încheiate cu șireturi strîns pe pulpe. Flăcăi în ițari albi întinși pe picior și cămăși lungi de pînză, cusute pe poale și în jurul mîncicilor largi, cu flori mărunte. Brîiele late, care le încing mijlocul, sînt bătute în flori roșii ca macii. Poartă și ei bondițe de dihor și pe cap cușme brumării.

Se însoară Ion Druj cu Maranda lui Mitruț, amîndoi colectivști. Se iubeau de mult, dar fiindcă Maranda a avut o soră mai mare, a așteptat să se mărite ea întîi. Au avut an de belșug. S-au împărțit cite 8 kg de grîu la zimuncă și 10 kg păpușoi. Hambarele gem de roade. Și-n anul acesta, s-au umplut budane de vin și bucuria n-are margini.

La gospodărie, s-au întins mese lungi, cu învelitori ca zăpada. Sînt așezate pîni rumene, cu miez alb și moale ca puful, din grîu de anul acesta. Plutește aburul sarmalelor făcute în foi de viță, al fripturilor rumenite și al plăcintelor moldovenesti, zise cu poalele-n brîu. În bîrdacile înșirate de-a lungul mesei, curge vin alb, din poamă tîmțioasă și frîncușă. Curtea toată răsună de cîntec, de strigături, de șuierături și chiote prelungi. În toiul horelor și al bătutelor, se învîrt amețitor fotele înfoiate ca niște umbrele de toate culorile:

*Tot pe loc, tot pe loc,
Să răsăre busuioc,
Busuiocul fetelor,
Dragostea nevestelor...*

S-au aprins becurile electrice. Lăutarii cîntă acum o romanță veche, pe sunete unduoase, tîrăgănite. În capul mesei, lămița miresei se apleacă. Mireasa lacrîmează de fericire și emoție. Soacra mare umblă cu o farfurie pe care s-a tăiat bucățele o găină friptă. Fiecare

nuntaș ia cite o bucățică și pune un ban. Așa e obiceiul, ca să curgă belșug mereu în casa tinerilor.

Fiecare colectivst își spune apoi darul ce l-a adus tinerei perechi și închină un pahar pentru fericirea ei. Și ce fel de daruri credeți că aduc ei? O vițică, două oițe, atîția saci de grîu, un purcel...

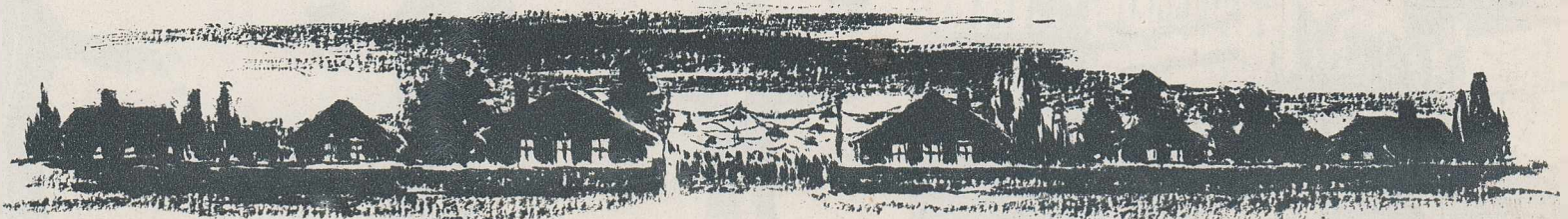
Ultimul, care închină pentru fericirea celor

doi însurați, e Moș Dumitru Ticu, paznicul gospodăriei:

— Să trăiți fericiți și în belșug. Noi, aștia bătrîni — spune el — ne bucurăm că am trăit să ne vedem copiii fericiți. Bucuria revărsată pe meleagurile noastre fie veșnică! Și în fiecare an, mereu să jucăm la cite o nuntă!...

Elena MĂRGĂRIT

Ilustrații de Radu VIOREL

DELHI, IERI ȘI AZI

Delhi, capitala Indiei, are o istorie bogată. Prin oraș și prin împrejurimile lui, sînt împrăștiate, urmele trecutelor epoci și ale dinastiilor dispărute.

În decursul istoriei, Delhi (sau acele așezări omenesti ce se aflau odinioară pe locurile unde se înalță azi capitala Indiei) a fost supus de multe ori atacurilor și dărîmării. Orașul a fost cotropit, pe rînd, de Timur cel Șchiop, de armatele persane ale șahului Nadir și de cele ale marașilor, iar apoi, de trupele engleze. De fiecare dată se prăbușeau zidurile unor palate și temple, apoi se înaltau altele — alături sau pe aceleași locuri. La Delhi s-a păstrat Fortul Roșu, unul dintre monumentele epocii Marilor Mogoli. Fortului Roșu i-a fost sortit să joace un rol de seamă în istoria Indiei. Impunătoarea cetate, cu ziduri de gresie roșie, dincolo de care se înalță palatele Marilor Mogoli, a fost construită în secolul al XVII-lea de împăratul Sah-Djehan. Timp de decenii, în sălile răcoaroase ale palatelor și-n grădinile înfloritoare ale fortului își aveau reședința conducătorii musulmani ai Indiei. Nu întîmplător, pe una din bolțile de marmură ale palatului, stă scris în limba persană:

Docă există rai pe pămînt,
El e aici, e aici, e aici...

Fortul Roșu a fost și martorul răsturnării lui Bahadur-șah, ultimul Mare Mogol. În anul 1857, cînd participanții la puternica răscoală populară duceau lupte sîngeroase, apărînd orașul Delhi de armatele engleze, Bahadur-șah se ascundea în mod laș dincolo de zidurile cetății, urzind mișcările un complot în cîrdășie cu colonialiștii. Căderea Fortului Roșu a însemnat sfîrșitul împotrîvirii răsculaților din Delhi.

De atunci, pe teritoriul Fortului Roșu s-a instalat garnizoana engleză. Multe clădiri istorice au fost dărîmate; ele au fost înlocuite prin cazărmi sumbre și piețe pentru defilări.

Autorul acestor rînduri a trăit

— Însemnările unui ziarist —

de O. ORESTOV

cîțiva ani în India în perioada dominației engleze. În anii aceia, India aștepta cu nerăbdare ziua cînd deasupra Fortului Roșu va flutura drapelul ei național. Această zi a venit, în sfîrșit, la 15 august 1947, cînd Jawaharlal Nehru a înălțat deasupra cetății drapelul portocaliu-alb-verde, drapelul de stat al Indiei.

★

În jurul fortului, au luat naștere cartiere cu populație numeroasă, făcînd parte din acel sector al orașului care se numește Delhi sau „City”. În anii stăpînirii engleze, aici a trăit populația indiană a orașului. Ziduri vechi de piatră despărteau cartierele indienilor de raioanele unde locuiau sahibii albi.

Englezii au construit pentru ei un oraș cu totul nou. Construcția acestui oraș a durat timp de 18 ani; lemnul a fost adus din Birmania, marmura din Jaypur și Baroda. Mii de muncitori au fost aduși din diferite regiuni ale Indiei. Și, la 11 februarie 1931, a avut loc inaugurarea oficială a orașului New Delhi (Noul Delhi).

Noul Delhi are un aspect oarecum original. Așa cum a fost plănuț și construit, s-a urmărit un singur scop și anume, asigurarea maximului de confort pentru aparatul funcționaresc englez, care tăia și spînzura în țară. În centru, se găsește o piață rotundă — Konnowt Place — unde sînt concentrate toate magazinele, cinematografele, teatrele și restaurantele. Din această piață, se deschid în toate direcțiile străzi, care se așează mîna cu aleile unui parc; de ambele părți ale străzilor, în mijlocul unor grădini umbroase, sînt înșirate vile minunate. Pe aici nu trec nici tramvaie, nici troleibuse — sahibii englezi nu puteau suporta zgomotul. Aici nu sînt nici magazine, nici prăvălii — sahibii nu puteau suporta vecinătatea „indigenilor”.

Toată populația indiană din Noul Delhi consta din servitori — zeci de servitori la fiecare sahib.

În departamentul său de activitate, sahibul englez nu putea evita contactul cu indienii. Dar după ora cinci după-amiază, el pretindea ca nimic să nu-i mai reamintească de India. Drept garanție pentru aceasta, serveau tăblițele pe care scria „Numai pentru europeni” și care erau așezate la intrarea ștrandurilor, pe cîmpurile de golf, la hoteluri, cluburi...

O mărturie a disprețului pentru tot ce este indian o servesc denumirile străzilor din Noul Delhi, precum și statuile ridicate de englezi și care s-au păstrat (din păcate): străzile Curzon, Clive, Mintow și altele. Cine sînt acești oameni, ce au dat ei poporului indian în afară de robie colonială și umilință? Cine nu-și aduce aminte aici de faimoasele isprăvi „eroice” ale lui Robert Clive, unul dintre cei mai mari jefuitori ai Indiei, care se distingea chiar printre colonizatorii britanici prin lăcomia sa!

E curios să vezi pe case tăblița „Strada Curzon” — același Curzon care odinioară, vice-rege fiind, îi numea pe indienii „mîncinoși” și „oameni de rasă inferioară” și care a căutat prin toate mijloacele polițienesti posibile să înăbușe mișcarea națională de eliberare.

În Delhi, se află un loc pe care indienii îl păzesc și-l venerază. Este Radjhatul — locul unde a fost incinerat Mahatma Gandhi.

Am fost la Delhi în ziua de 30 ianuarie 1948, cînd un fanatic l-a ucis printr-un foc de revolver pe Gandhi. Acest foc de revolver a zguduț întreaga Indie.

Poți să fii sau nu de acord cu filozofia lui Gandhi, cu propovăduirea abținerii de la acte de violență. Noi, oamenii sovietici, nu putem fi, desigur, de acord cu învățătura lui. Dar cel care a

trăit în India n-a putut să nu observe puternica influență pe care o exercita acest om asupra poporului. Este puțin probabil să se găsească în țară un sat, ai cărui locuitori să nu cunoască numele lui Gandhi. În sute de sate mici, undeva în mijlocul lor, se poate vedea, instalată pe un piedestal scund, o sculptură: Gandhi țînînd în mînă un toiag. În sudul țării, au apărut chiar temple în care statuile lui Gandhi au înlocuit pe zeii tradiționali. Nu se poate să nu se recunoască, de asemenea, rolul umanitar și binefăcător pe care l-a jucat Gandhi în zilele sîngeroaselor ciocniri religioase dintre hinduși și musulmani, ciocniri care au fost provocate de imperialiști în anul 1947. El a fost nepărtinitor în relațiile lui cu ambele comunități religioase și apărea adeseori în cele mai diferite raioane din Delhi, Calcutta și alte orașe, pentru a preîntîmpina masacre sîngeroase între frați.

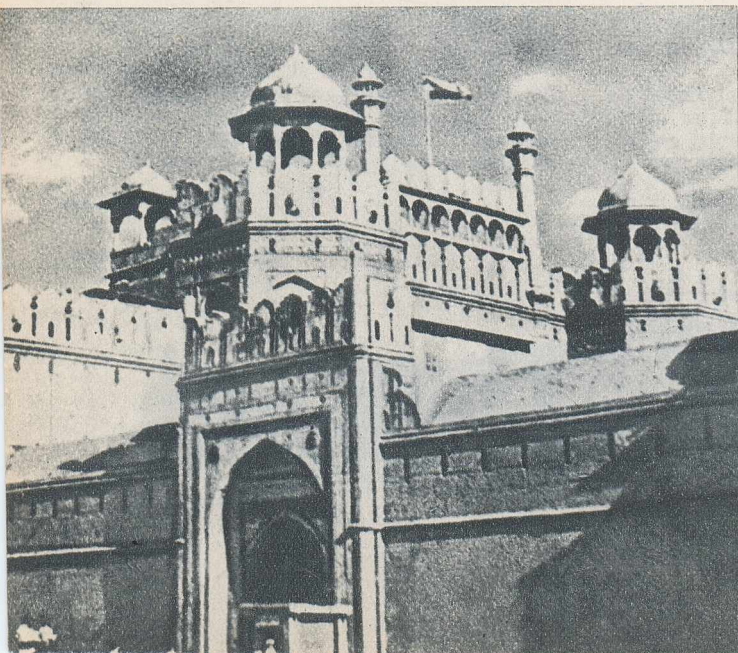
★

În perioada anilor de independență, orașul Delhi s-a dezvoltat puternic. Au apărut clădirile mari ale diferitelor instituții de stat și științifice, s-au înălțat noi cartiere cu case de locuit. Delhi devine adevăratul centru politic și cultural al țării.

Ca un simbol al acestei noi pagini a vieții orașului, sînt porțile larg deschise ale palatului Raștrapati Bhavan, palatul președintelui. Acest palat monumental din Noul Delhi a fost cîndva reședința vice-regilor englezi, cetatea „sahibilor albi”, inaccesibilă indienilor. Astăzi din ordinul președintelui Republicii India, Rajendra Prasad, poporul are acces zilnic în minunatele parcuri ale palatului. Dis-de-dimineață șiruri întregi de provinciali și locuitori din Delhi se îndreaptă spre grădinile palatului, pentru a admira minunatele flori și havuzuri, pentru a vedea cocorii, antilopele și peștii aurii, trimiși în dar de Ciu En-lai, premierul R. P. Chineze, lui Nehru, primul ministru al Republicii India.

Deasupra Fortului Roșu, filfite drapelul național al Indiei, așfazi republică independentă, iubitoare de pace.

Sărbătoarea națională „Divali”. În piață sînt instalate păpușile gigantice, reprezentînd pe regele demonilor, Ravana, și frații acestuia.

Cu fiecare an, crește importanța orașului Delhi ca unul din cele mai mari centre politice din lume. Glasul Indiei este din ce în ce mai ascultat în întreaga lume, iar reprezentanții ei joacă un rol de seamă la conferințele internaționale.

★

Guvernanții englezi nu au construit în capitală nici un teatru, nici o sală de concerte. Ei au ignorat cu încăpăținare arta națională indiană. În marile teatre din Noul Delhi, se jucau numai piese americane și engleze, iar rularea filmelor indiene era permisă numai în micile cinematografe din vechiul oraș.

Astăzi, în cele mai bune cinematografe din centrul orașului, rulează, în primul rând, filmele de producție națională, în limbile popoarelor Indiei.

O însuflețire puternică în viața culturală din Delhi o aduc legăturile prietenești, care se întăresc din ce în ce mai mult, între India, Uniunea Sovietică și China Populară.

În India, reprezentațiile teatrale, concertele, expozițiile nu sînt accesibile încă decît intelectualității. O mare parte a poporului se distrează și se înveselește pe străzi.

Sărbătorile populare indiene sînt pitorești și zgomotoase.

Iată, bunăoară, „Divali”, sărbătoarea focurilor; toate casele din Delhi sînt înfrumusețate cu sclipirile miilor de lampoane și ale becurilor multicolore. În grădini, explodează petarde, trosnesc focurile de artificii, se înalță rachete și fulgeră focurile bengale.

Pantomima anticeii poeme epice „Ramaiana” durează trei zile. Într-un câr alegoric, trece eroul Rama cu soția sa, Sita, urmat de numeroși spectatori. În piață, sînt instalate trei păpuși uriașe, reprezentînd pe regele demonilor, Ravana, (care a răpit-o pe Sita) și cei doi frați ai lui.

Pe dinăuntru, aceste păpuși sînt umplute cu praful de pușcă al faimoaselor focuri bengale. Astfel, în cea de a treia zi, seara, ele sînt aprinse și demonii răi... pier în flăcări, cu zgomot și trosnete.

„Holi” este sărbătoarea glumelor și a culorilor vii. În această zi, trecătorii de pe străzi pot fi stropiți cu vopsele dizolvate și presărați cu prafuri colorate... Oamenii „cu experiență” știu ce îi așteaptă; de aceea, ei își îmbracă în ziua de „Holi” hainele cele mai vechi și uzate, întrucît nu pot scăpa de glumele tineretului. Și nu te poți supăra, pentru că îți se va spune: „Astăzi e doar Holi!”

În zilele de sărbătoare, pe străzi și în parcuri, apar acrobați, dansatori pe frînghie, scamatori, imblinzitori de șerpi, teatre volante de păpuși, maimuțe și urși dresați.

★

Și acum cîteva cuvinte despre clima Indiei, care fiind o țară mare, în diferitele ei regiuni există un climat diferit.

Întrucît este însă vorba despre Delhi, se poate spune, simplificînd, că aci iarna seamănă cu vara noastră, și vara propriu-zisă nu seamănă cu nimic...

Perioada căldurilor începe de la mijlocul lunii martie. În aprilie și mai, în capitală domnește o arșiță de nesuportat. Cerul nu-i acoperit de nici un nor; văzduhul

Călătoria în India a tovarășilor N. A. Bulganin și N. S. Hrușciov, ca și călătoria lui Jawaharlal Nehru în Uniunea Sovietică, au adus noi și însemnate contribuții la strîngerea relațiilor prietenești dintre cele două mari țări: U.R.S.S. și Republica India. În fotografie: N. A. Bulganin vorbind la microfon pe aerodromul central din Moscova, cu prilejul plecării din Uniunea Sovietică a lui J. Nehru.

e înfierbîntat; totul pare lipsit de culoare, alburii, sub soarele dogoritor. Mercurul se apropie de 45° la umbră. La 40 de grade, oamenii respiră ușurați, spunînd: „În acest an, nu-i așa de cald”, iar la 35 de grade spun că-i... „răcoare”...

Țiimpul cel mai greu de suportat este între orele 3-4 ziua. Doar treburile care nu se pot amîna scot pe locuitori din case la aceste ore. Deseori, se pot vedea în jurul orașului fișii întunecate de nori negri, purtători ai unei ploii torențiale, dar în capitală se menține căldura și aerul continuă să rămînă uscat. Nu degeaba a luat naștere zicătoarea: „*Diavolul ține o umbrelă deasupra orașului Delhi*”.

În luna iulie, dinspre golfurile Bengal, mussonul începe să gonească nori nesfîrșiți aducători de ploaie; pămîntul înfierbîntat răcoșul ușurat. Plouă dimineața, ziua, seara și noaptea. Căldura scade, frunzișul și iarba spălate redevin proaspete.

Mussonul asigură recolta în India de nord, dar orașenilor el le aduce noi neplăceri. Căutînd să se salveze de ploie, din ascunzișurile lor încep să se tîrască șerpii, scorpionii, scolopendrele, miriapodele; iar greierii și țîntarii, atrași de lumină, pătrund în casele de locuit. Este

zăpușeală grea. Umiditatea atinge 90 la sută și corpul îți este tot timpul acoperit de transpirație... Probabil, cititorul și-a creat încă de pe acum o imagine nu prea plăcută despre climatul din Delhi. Dar toate „grozăviile” sînt compensate cu prisosință de „iarnă”, adică de acea perioadă îndelungată — din octombrie pînă în martie — cu un timp minunat, cînd mai cald, cînd mai răcoros.

În aceste luni, Delhi se învesmîntează în somptuoasa mantie a florilor. Plante decorative agățătoare, cu flori roșii, galbene și violete, acoperă gardurile și zidurile caselor; în noaptea de Anul Nou, în grădini plutește parfumul trandafirilor, narciselor și mixandrelor.

În luna decembrie, temperatura scade pînă la plus 5-6 grade; în iarna trecută a ajuns la un nivel „record”: plus trei grade.

★

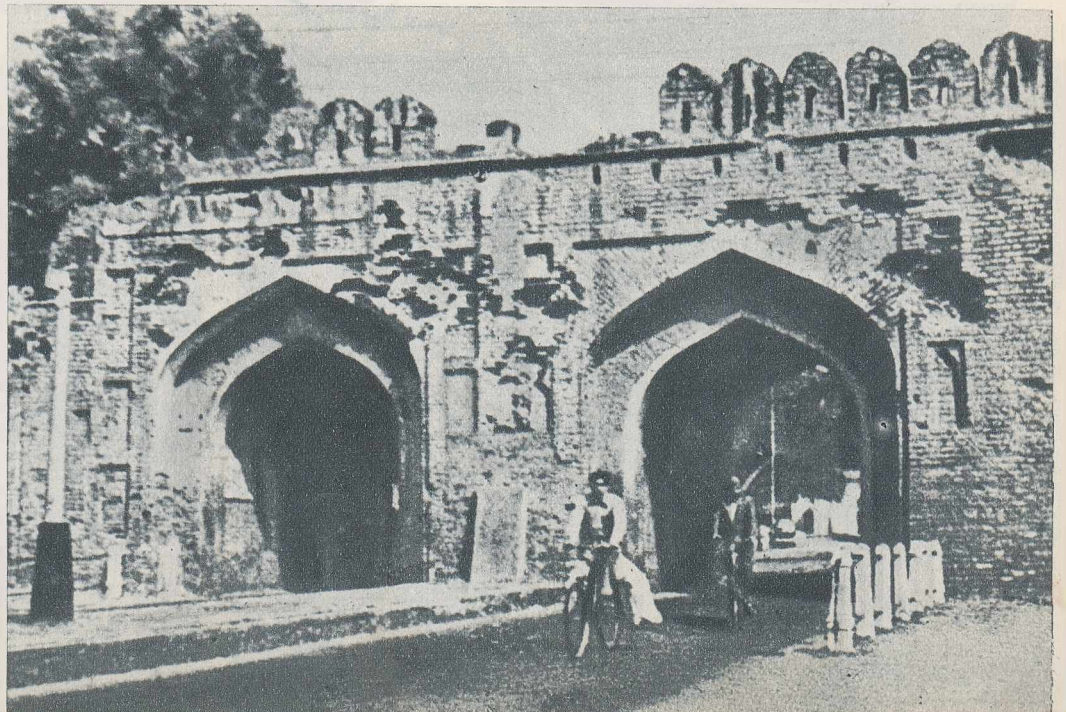
Desigur, în asemenea însemnări scurte, nu este cu putință să descrii totul. Dar principalul este că Delhi crește și se dezvoltă înspre mai bine, devine tot mai mult adevăratul centru național al marii țări.

(După „Ogoniok”)

Harisng, muncitor indian.

Porțile cetății Kașmir mai păstrează încă urmele obuzelor trase din tunurile engleze asupra orașului Delhi, în septembrie 1857, în zilele răscoalii populare împotriva dominației britanice.

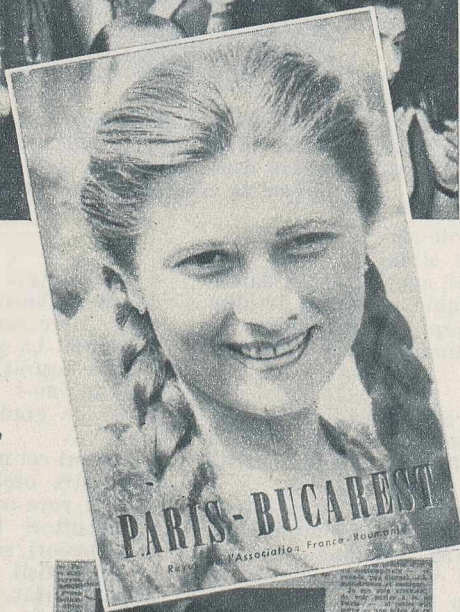

↑
Asistența la deschiderea „Zilelor prieteniei romino-franceze”, care a avut loc la teatrul C. C. S. din Capitală, în ziua de 15 noiembrie a. c.

LA BUCUREȘTI...

La Muzeul de Artă al R. P. R. s-a deschis o expoziție de artă plastică franceză, cuprinzând peste trei sute de piese — picturi, sculpturi și numeroase obiecte de artă decorativă. Fotografia de jos prezintă un aspect de la deschiderea expoziției. În medalion: asistența vizitând expoziția. ↓

În a doua jumătate a lunii noiembrie...
La București și în alte orașe ale țării: un spectacol în al cărui program au figurat lucrări muzicale — vocale și instrumentale — piese de balet, recitări din operele poezilor francezi; deschiderea unei expoziții de artă plastică franceză; spectacole la Teatrul de Operă și Balet al R.P.R. și la Opera de Stat din Timișoara cu „Lakmé” de Dèlibes, la Opera Română de Stat din Cluj cu „Carmen” de Bizet, la Teatrul de Stat din Timișoara cu „Bolnavul închipuit” de Molière, la Teatrul Armatei din Capitală cu „Nunta lui Figaro” de Beaumarchais, la Teatrul Maghiar din Cluj cu „Cyrano de Bergerac” de E. Rostand; organizarea unei zile a cărții franceze; concerte, conferințe etc....

La Paris: la librăria „Renaissance” s-a deschis, în cadrul „Zilelor cărții românești”, o expoziție cuprinzând opere ale scriitorilor noștri I. L. Caragiale, Mihail Sadoveanu, Mihail Sebastian, Alexandru Jar, Marin Preda ș. a., traduse în limba franceză; întâlnire între oameni de știință francezi cu dr. Saragea, locțiitor al ministrului Sănătății din R.P.R., și acad. Benetato, ce se aflau la Paris venind de la Rio de Janeiro, unde au participat la un congres internațional; diferite manifestări cultural-artistice închinată țării noastre, la care a participat și o delegație reprezentând cercurile artistice, științifice și culturale din Republica Populară Română; întâlniri sportive între voleibaliștii francezi și români...

...În România și Franța s-au sărbătorit „Zilele prieteniei romino-franceze”. Felurite și multiple manifestări au avut loc. Ele au relevat încă o dată tăria legăturilor tradiționale de prietenie ce există între cele două popoare, legături ce pot și trebuie să fie dezvoltate pe baza unei cunoașteri reciproce multilaterale.

Poporul român nutrește sentimente pline de simpatie față de poporul glorioasei Comune din Paris și al Rezistenței antihitleriste, față de poporul ce a dat omenirii străluciți apărători ai păcii ca Hugo și Zola, Jaurès și Barbusse, Romain Rolland și Joliot-Curie. Iar poporul francez ne privește cu aceeași dragoste, văzînd în noi un popor constructor al socialismului, cauza pentru care și-au dat viața și mulți dintre cei mai buni fii ai Franței.

Dovada cea mai vie a acestor sentimente reciproce ale celor două popoare este căldura cu care aceste manifestări ale prieteniei au fost primite, în România ca și în Franța

↑
Coperta revistei „Paris-București”, ce apare la Paris, ca organ al Asociației Franța-România.

←
Un articol din săptămînalul francez „Les Lettres Françaises”, consacrat prezentării comediei lui I. L. Caragiale, „O scrisoare pierdută”, la „Théâtre de Poche” din Paris.

↓
Cu ocazia „Zilei cărții franceze”, la librăria nr. 17 din Capitală s-a organizat un stand cuprinzînd opere ale scriitorilor francezi, precum și opere ale scriitorilor noștri, traduse în limba franceză.

Un punct luminos pe brațul liniștit al Dunării. Nu
de mult, pe aci doar stuful își legăna săbiile. Azi,
„Centrul de exploatare a stufului” de la Maliuc, ro-
glunea Getaji, pune în valoare încă o bogăție a țării.

Fotografie de A. MIHAILOPOL

Vedere din Oradea

Fotografie de Elena ZLOTEA

Fiziologie și SPORT

În Moscova, există de aproape 25 de ani Institutul Central de cercetări științifice al culturii fizice. El este unul dintre cele mai importante instituții științifice care studiază problemele dezvoltării mai multor ramuri ale sportului.

Oamenii de știință fac cercetări în domeniul teoriei și istoriei culturii fizice, al metodicii și tehnicii sportului, al controlului medical și al fiziologiei sportului.

În acest institut, au fost construite instrumente și aparate necesare pentru studierea sănătății, a modului cum decurg antrenamentele și realizările sportivilor. Datorită lor se pot studia multilateral posibilitățile funcționale ale sportivului, se pot îmbunătăți metodele de dezvoltare ale forței, vitezei și rezistenței acestuia.

Cercetările în domeniul controlului și al fiziologiei sportului se întemeiază pe studierea interdependenței dintre scoarța cerebrală și organele interne ale omului. Această muncă se bazează pe învățătura marelui fiziolog sovietic I. P. Pavlov.

O mare atenție se acordă dezvoltării gimnasticii în timpul producției, ca un factor profilactic important.

Mulți sportivi se folosesc de sfaturile și consultațiile colaboratorilor științifici ai institutului.

Antrenorii loturilor Uniunii Sovietice în diferitele ramuri ale sportului se conduc, în activitatea lor de zi cu zi, după indicațiile institutului.

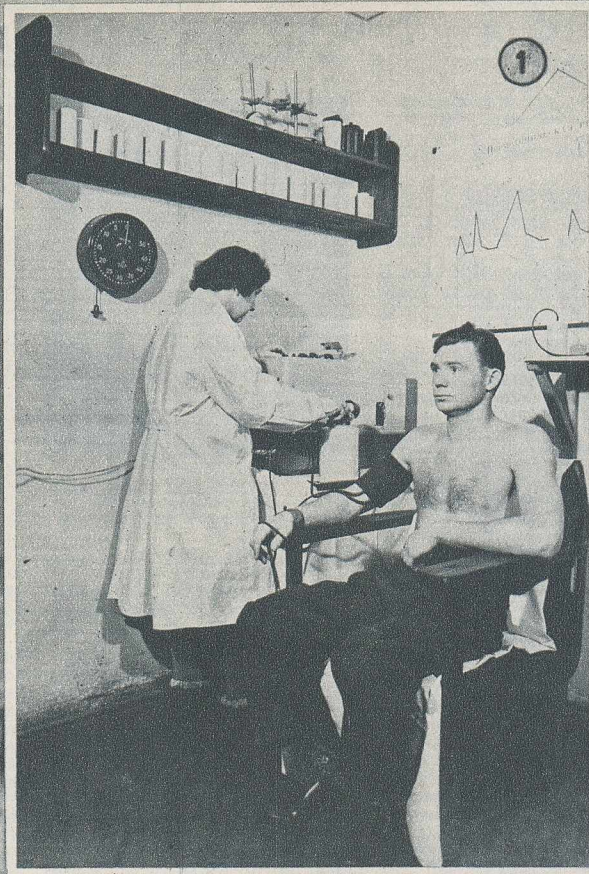
1. E. Lihavevskaia, candidat în științe medicale, execută înregistrarea tahioscilogramei și a pulsului arterial al unui sportiv.

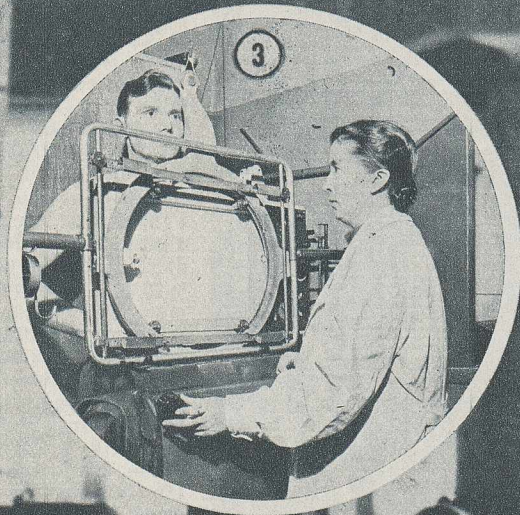
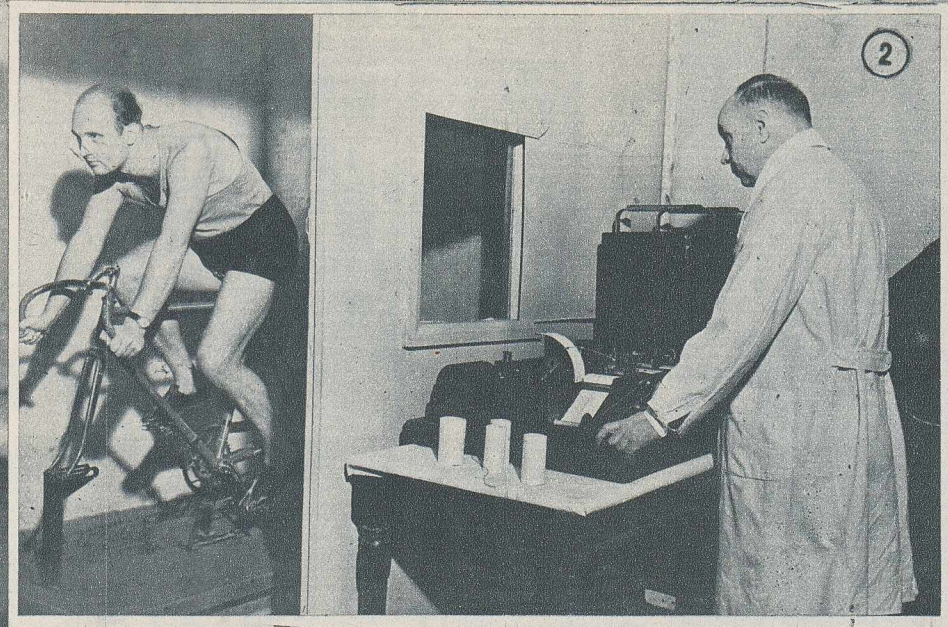
2. Studiarea pe veloergometru (aparat cu pedale pentru determinarea travaliului mecanic efectuat de om) a capacității de efort a sportivului. Acest aparat și altele complementare permit să se studieze activitatea nervoasă superioară și starea funcțională a aparatului circulator și respirator ale sportivului.

3. E. Nemova, colaborator științific al laboratorului de control medical, execută o roentgenokimogramă a organelor respiratorii ale unui sportiv.

4. V. M. Abalakov, colaborator științific al institutului, a construit o platformă dinamografică cu ajutorul căreia sînt studiate eforturile depuse pentru „bătăle”, în timpul săriturilor. În stînga, în colț: banda cu înregistrarea efortului depus pentru „bătăle”.

5. Pauză pentru cultura fizică într-o secție a uzinei de ceasuri nr. 2 din Moscova.

Intilnire cu PAUL HOGARTH

Cunoscutul grafician englez Paul Hogarth, peregrin străbătând lumea cu creionul și albumul subsuoară, a poposit, pentru câteva săptămâni, la noi în țară. Cu acest prilej, l-am întâlnit.

Un om modest, politic și simplu, purtând în înfățișare vagi indicii vestimentare de boemă. Nici proverbialul laconism britanic, nici efuziunile celui care se știe prețuit și simpatizat. Un om echilibrat, privind în jur cu vioiciune și înțelegere și, mai ales, cu o seriozitate care se ascunde decent, sub un zîmbet permanent.

Paul Hogarth a cutreierat multe țări. Mărturia acestei multiple experiențe e toată cuprinsă în desene. Mai ales în figurile de oameni. La Manchester, Paul Hogarth a avut o expoziție, care se intitula „Privind oamenii”. Amănunt care servește să definească personalitatea artistică a acestui pictor, animat de pasiunea de a descifra lumea prin studiul omului. Albumul său — un soi de atlas viu. Relieful: brazdele de pe frunți încercate de viață, nodurile minilor bătătorite de muncă, stincile mușchilor oțeliți sub poveri, încordându-se să scuture jugul. Granite: muncitoarele care se istovesc în micul infern al spălătoriei din Lancashire și figura plină de demnitate a înțeleptului docher chinez, care trăiește triumful cauzei lui, sau chipul surorii de caritate coreene, care ține piept nenorocirilor aduse de imperialiști asupra țării ei.

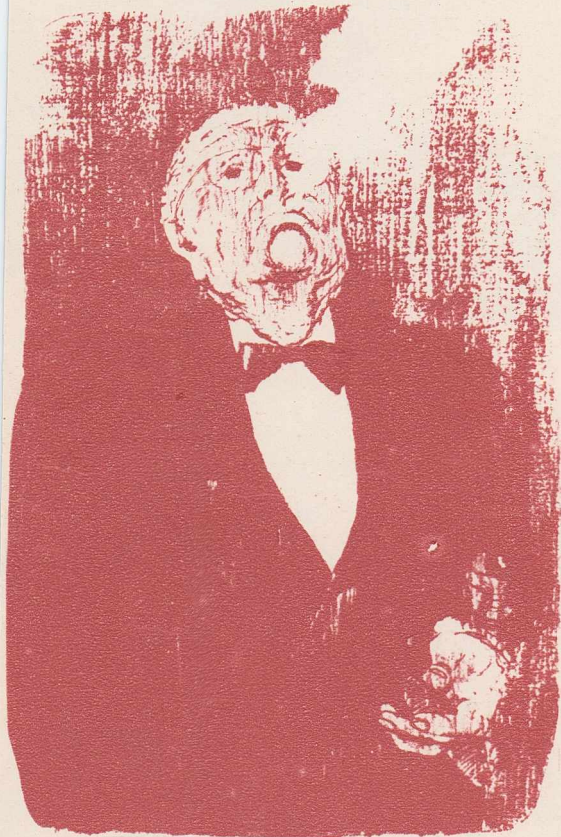
Opera aceasta pare expresia unui sentiment acut, imposibil de ținut sub tăcere: solidaritatea cu suferințele și lupta proletariatului, minia împotriva nedreptății sociale și ura față de purtătorii ei jasnici, căldura prietenească pentru cei care au pus capăt exploatării. Acest sincer conținut afectiv trecut prin filtrul viziunii personale a artistului, e exprimat realist, cu un creion sensibil și spontan, care simplifică îndrăzneț o linie sau insistă asupra alteia, pradă febrei căutării a expresiei concentrate și clare. E remarcabilă claritatea desenelor sale, în care trăsăturile sînt notate cu precizie, ca să exprime exact ideea artistului. Privind chipul americanului care se instăpînește în Grecia, vezi dincolo de aerul lui arrogant și cinic, miile de patrioți din țările înfeudate capitalului american, care scriu pe ziduri: „Go home”.

Imagini din Anglia, Spania, Grecia, Italia, Franța, Polonia, Coreea, China. S-a adăugat România. În atlasul uman al lui Paul Hogarth au fost consemnate chipuri de oameni de la noi, aspecte din țara noastră. Oaspețele ne-a lăsat câteva din lucrările făcute pe aceste meleaguri. Le vom vedea la Muzeul de Artă al Republicii Populare Romine.

A. A.

Storcătoria de lenjerie (Spălătorie din Lancashire, 1952)

Americanul peste hotare (Atena, 1952)

Muncitor în portul Pireu, urmasii curajoșii luptători pentru libertate.

Pe străzile Atenei, soțiile muncitorilor șomeri vînd chibrituri pe străzi ca să nu piară de foame.

FLACARA

Nr. 23 (72) — 1 decembrie 1955

